

Elämänkaarilautakunta

Aika 27.05.2026 klo 17:00 - 19:20

Paikka Kanta-Hämeen keskussairaala, Parantolankatu 6, Hämeenlinna, Hallituksen kokoushuone

Käsittelyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 41	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 42	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 43	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	5
§ 44	Lapsiperheiden kotipalvelun palvelukohtaisen palvelusetelisääntökirjan päivittäminen 1.7.2026 alkaen	6
§ 45	Laadun ja omavalvonnan vuosiraportti 2025 ja asiavastaavien vuosiselvitys 2025	8
§ 46	Ikäihmisten palveluiden toimialan talouden toteuma 1-3 / 2026	11
§ 47	Perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialan talouden toteuma 1-3 / 2026	13
§ 48	Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksun perimättä jättämistä Kanta-Hämeen hyvinvointialueella	15
§ 49	Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämistä ja sen käyttöönottoa seuraavalla valtuustokaudella Kanta-Hämeen hyvinvointialueella	19
§ 50	Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien yhteisöllisen asumisen sisältöä	45
§ 51	Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien käyttövaran säätämistä yhteisölliseen asumiseen	54
§ 52	Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien sosiaalisen akuuttinumeron selvittämistä omaksi palvelukseksi hätänumeron 112 rinnalle	65
§ 53	Hyvinvointialueen jäsenen ja palvelukäyttäjän aloitteet vuosina 2023–2025 perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen sekä ikäihmisten palvelujen toimialoilla	72
§ 54	Perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialajohtajan ajankohtaiskatsaus	74
§ 55	Ikäihmisten palveluiden toimialajohtajan ajankohtaiskatsaus	75
§ 56	Tiedoksi merkittävät asiat	76
§ 57	Muut asiat	77

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Hirviniemi Erja	1. varapuheenjohtaja	
	Sonko Jessica	2. varapuheenjohtaja	
	Kaunisto Jyri	jäsen	
	Lehtonen Terhi	jäsen	
	Ranta-Kahila Tomi	jäsen	
	Suojala Leena	jäsen	Saapui klo 17.20.
	Virtanen Kalle	jäsen	Saapui klo 17.10.
	Aitola Nina	varajäsen	
	Levaniemi Jonni	varajäsen	
	Löfstedt Jan	varajäsen	
	Nikkanen Timo	varajäsen	
	Syrjälä Tiia	varajäsen	
	Poissa	Taiveaho Satu	puheenjohtaja
Lepistö Anssi		jäsen	
Lintonen Emmi		jäsen	
Mustiala Marko		jäsen	
Niemi Pasi		jäsen	
Rauhaniemi Jenni		jäsen	
Muu	Lepola Kaisa	aluehallituksen puheenjohtaja	
	Bitter Riku	aluehallituksen edustaja	
	Rintakoski Juho	nuorisovaltuuston edustaja	
	Paasikoski-Junninen Marika	esittelijä, toimialajohtaja	
	Haapanen Jorma	esittelijä, toimialajohtaja	
	Kurkinen-Supperi Anu	pöytäkirjanpitäjä, hallintopäällikkö	

Allekirjoitukset

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Erja Hirviniemi
puheenjohtajaAnu Kurkinen-Supperi
pöytäkirjanpitäjä**Käsitellyt asiat**

41 - 57

Pöytäkirjantarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja allekirjoitettu sähköisesti.

Tomi Ranta-Kahila
pöytäkirjantarkastajaJonni Levaniemi
pöytäkirjantarkastaja**Pöytäkirjan nähtävilläpito**Kanta-Hämeen hyvinvointialueen verkkosivuilla osoitteessa
<https://omahame.fi/esityslistat-poytakirjat-ja-viranhaltijapaatokset>

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

3

Elämäkaarilautakunta

§ 41

27.05.2026

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Elämäkaarilautakunta 27.05.2026 § 41

Kutsu kokoukseen on lähetetty sähköpostitse ja esityslista tallennettu sähköiseen järjestelmään 22.5.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön 139 §:n mukaan kokouskutsu tulee lähettää, mikäli mahdollista, vähintään viisi (5) päivää ennen kokousta. Edellä mainitusta määräajasta voidaan poiketa, jos asian kiireellisyys sitä vaatii. Hallintosäännön 140 §:ssä on määrätty sähköisestä kokouskutsusta.

Hyvinvointialuelain 108 §:n mukaisesti toimitin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtajan päätösesitys

Elämäkaarilautakunta päättää todeta kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Elämäkaarilautakunta totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Täytäntöönpano

-

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	4
Elämänkaarilautakunta	§ 42	27.05.2026		

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 42

Hallintosäännön 159 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Elämänkaarilautakunnanpöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua elämänkaarilautakunnanjäsentä, jollei elämänkaarilautakunta jonkin asian kohdalla toisin päättä. Tällä kertaa tarkastusvuorossa ovat Marko Mustiala ja Pasi Niemi (varalla Tomi Ranta-Kahila).

Puheenjohtajan päätösesitys

Elämänkaarilautakunta päättää valita kaksi jäsentä tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Päätös

Elämänkaarilautakunta valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Tomi Ranta-Kahilan ja Jonni Levaniemen.

Täytäntöönpano

-

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

5

Elämäkaarilautakunta § 43

27.05.2026

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Elämäkaarilautakunta 27.05.2026 § 43

Puheenjohtajan päätösesitys

Elämäkaarilautakunta päättää hyväksyä tämän kokouksen työjärjestyksen.

Päätös

Elämäkaarilautakunta päätti käsitellä asiat esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Täytäntöönpano

-

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

6

Elämänkaarilautakunta

§ 44

27.05.2026

Lapsiperheiden kotipalvelun palvelukohtaisen palvelusetelisääntökirjan päivittäminen 1.7.2026 alkaen

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 44
7033/00.01.01/2026

Valmistelija

palvelupäällikkö Elina Laakkonen, puh. 050 3039725
elina.laakkonen(at)omahame.fi
suunnittelija Petri Malinen, puh. 040 182 5386
petri.malinen(at)omahame.fi
tulosaluejohtaja Riikka Lammintausta-Mäkelä, puh. 040 8472044
riikka.lammintausta-makela(at)omahame.fi

Selostus

Nykyinen lapsiperheiden kotipalvelun palvelukohtainen palvelusetelisääntökirja on ollut voimassa 1.9.2025 alkaen. Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteliä on käytetty täydentämään omaa palvelutuotantoa.

Aluevaltuusto on 21.04.2026 § 16 päättänyt, että lapsiperheiden kotipalvelu on maksutonta kaikille palvelun myöntämisen perusteet täyttävillä asiakkaille.

Aluevaltuuston päätös toimeenpannaan 1.7.2026 alkaen.

Osana aluevaltuuston huhtikuisen päätöksen toimeenpanoa on tarpeen päivittää lapsiperheiden kotipalvelun palvelukohtaista palvelusetelisääntökirjaa palvelun maksuttomuuden myötä. Lapsiperheiden kotipalvelusta ei enää peritä asiakasmaksua 1.7.2026 alkaen. Palveluntuottajan tulee jatkossa laskuttaa vain hyvinvointialuetta. Siten sääntökirjasta on poistettu ne kohdat, joissa viitataan asiakasmaksuihin.

Liitteenä on päivitetty lapsiperheiden kotipalvelun palvelukohtainen palvelusetelisääntökirja 1.7.2026 alkaen.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.5 § kohta 11

Toimialajohtajan/ perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut päätösesitys

Elämänkaarilautakunta päättää esittää aluehallitukselle, että se päättää hyväksyä liitteen mukaisen päivitetyn kotipalvelun palvelukohtaisen palvelusetelisääntökirjan 1.7.2026 alkaen.

Elämänkaarilautakunta päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

7

Elämänkaarilautakunta

§ 44

27.05.2026

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin kokouksessa.

Täytäntöönpano

Päätösesitys / aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Liitteet

Numero Otsikko

1 Lapsiperheiden kotipalvelun palvelukohtainen sääntökirja

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

8

Elämänkaarilautakunta

§ 45

27.05.2026

Laadun ja omavalvonnan vuosiraportti 2025 ja asiavastaavien vuosiselvitys 2025

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 45
6976/00.01.02.01/2026

Valmistelija

hankinta- ja laadunhallintajohtaja Jouni Sakomaa, puh. 040 330 4202
jouni.sakomaa(at)omahame.fi
omavalvontapäällikkö Mia Haapanen, puh. 050 563 7414
mia.haapanen(at)omahame.fi
asiakas- ja potilasturvallisuuskoordinaattori Tiia Nurminen, puh. 050 329 7874, tiia.nurminen(at)omahame.fi
sosiaaliasiavastaava Satu Loippo, puh. 050 599 6413
satu.loippo(at)omahame.fi
potilasasiavastaava Tiina Ketola-Mäcklin, puh. 040 627 6251
tiina.ketola-macklin(at)opmahame.fi

Selostus

Hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää asiakkaille ja potilaille heidän tarpeidensa mukaiset laadukkaat ja turvalliset sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Omavalvonnalla tarkoitetaan niitä toimia, joilla palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja valvovat, seuraavat ja arvioivat toimintaansa. Omavalvonnalla varmistetaan, että Kanta-Hämeen hyvinvointialueen asukkaat saavat tarpeidensa mukaiset laadukkaat ja turvalliset palvelut. Omavalvontaraportoinnilla varmistetaan ja seurataan palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta, turvallisuutta, laatua, vaikuttavuutta, kehittämistoimenpiteiden toteutumista ja asiakkaiden yhdenvertaisuutta sekä osallisuutta.

Laissa sosiaali- ja terveyspalvelujen valvonnasta (741/2023, § 26) säädetään omavalvontaohjelmasta, jossa hyvinvointialueen on todettava, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä asiakkaiden ja potilaiden palvelujen yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan, ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Lain mukaan omavalvontaohjelman seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet on julkaistava neljän kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla. Lisäksi laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021, § 16) säädetään omavalvontaohjelmasta ja omavalvontaohjelman seurantaan perustuvien havaintojen ja toimenpiteiden julkaisusta julkisessa tietoverkossa.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen omavalvontaohjelma on laadittu kattamaan sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Omavalvonnan raportti 2025 kuvaa palveluiden ja niiden omavalvonnan toteutumista vuonna 2025. Raportin osa-alueita ovat omavalvonnan organisaatitasoiset kehittämistoimenpiteet, palveluiden saatavuus, palveluiden turvallisuus ja laatu, asiavastaavatoiminta, palveluiden asiakaskokemus sekä palvelutuotannon ohjaus ja valvonta.

Laadun ja omavalvonnan raportin tilastointi perustuu Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tietoihin, tulosalueiden tuottamiin tietoihin sekä tietoportaalista saatavaan aineistoon.

Omavalvontaohjelman raportointiväli on neljä (4) kuukautta, mikä poikkeaa hyvinvointialueen käytössä olevasta kvartaaliraportoinnista. Edellä mainitun poikkeaman takia tässä raportissa esitetyt luvut voivat erota hyvinvointialueen muissa raporteissa esitettävistä tiedoista. Raportointikäytäntöä kehitetään siten, että jatkossa tässä raportoinnissa hyödynnetään viimeisintä kvartaalitoteumaa, joka perustuu lakisääteisten palvelujen tiedonkeruuseen, tietojen yhtenäisyyden varmistamiseksi. Kaikki omavalvonnan raportit viedään Kanta-Hämeen hyvinvointialueen verkkosivuille.

Asiavastaavien vuosiselvitys 2025

Asiavastaavien vuosiselvitys perustuu lakiin potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista (739/2023).

Potilas- ja sosiaaliasiavastaavien tulee kyseisen lain 8 §:n mukaisesti seurata potilaiden ja asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä ja koota siitä vuosittain selvitys aluehallitukselle. Selvitys on annettava lisäksi tiedoksi hyvinvointialueen kuntien kunnanhallituksille ja Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille hyvinvointialueen palveluiden järjestäjille ja tuottajille. Hyvinvointialueen on julkaistava selvitys internetissä ja tiedotettava selvityksen julkaisemisesta.

Asiavastaavien vuosiselvityksessä kuvataan potilaiden ja asiakkaiden aseman ja oikeuksien kehittymistä asiavastaaville välittyvän asiakas-, potilas- ja omaispalautteen perusteella. Selvityksessä huomioidaan myös asiakas- ja potilastyössä toimivien ammattilaisten esiin nostamia teemoja tai muuta asiavastaaville asiakkaiden ja potilaiden asemasta välittyvää tietoa. Selvityksessä on myös kehittämisehdotuksia, jotka perustuvat asiavastaavien saamiin tietoihin ja palautteisiin.

Omavalvontaraportti ja asiavastaavien vuosiselvitys on käsitelty hyvinvointialuejohtoryhmässä 12.5.2026 ja strategia- ja integraatio toimialan johtoryhmässä sekä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluita järjestävien toimialojen johtoryhmissä huhtikuun 2026 aikana.

Liitteenä laadun ja omavalvonnan vuosiraportti 2025 sekä asiavastaavien vuosiselvitys 2025.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.5 § kohta 10

**Toimialajohtajan/
perhe-, sosiaali- ja
vammaispalvelut
päättösesitys**

Elämänkaarilautakunta hyväksyy omalta osaltaan laadun ja omavalvonnan raportin vuodelta 2025 ja asiavastaavien vuosiselvityksen vuodelta 2025.

Käsittely

Keskustelun aikana Erja Hirviniemi teki Nina Aitolan kannattamana seuraavan muutosesityksen:

”Ehdotan, että päätösesitykseen tehdään seuraava lisäys: Lisäksi elämänkaarilautakunta päättää, että laadun ja omavalvonnan vuosiraportista ja asiavastaavien vuosiselvityksestä kootaan viranhaltijatyönä johtopäätökset, ja keskeiset poikkeamat tuodaan tiedoksi syksyllä 2026 ja huomioidaan 2027 talousarviokäsittelyn yhteydessä.”

Koska oli tehty kannatettu muutosesitys, tiedusteli puheenjohtaja, voidaanko muutosesitys yksimielisesti hyväksyä. Puheenjohtaja totesi elämänkaarilautakunnan kannattavan Erja Hirviniemen muutosesitystä yksimielisesti. Puheenjohtaja totesi Erja Hirviniemen muutosesityksen tulleen hyväksytyksi ja elämänkaarilautakunnan päätökseksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi Erja Hirviniemen muutosesityksen mukaisesti omalta osaltaan laadun ja omavalvonnan raportin vuodelta 2025 ja asiavastaavien vuosiselvityksen vuodelta 2025. Lisäksi elämänkaarilautakunta päätti, että laadun ja omavalvonnan vuosiraportista ja asiavastaavien vuosiselvityksestä kootaan viranhaltijatyönä johtopäätökset, ja keskeiset poikkeamat tuodaan tiedoksi syksyllä 2026 ja huomioidaan 2027 talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Kalle Virtanen ja Leena Suojala saapuivat tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Täytäntöönpano

Päätösote / aluehallitus, omavalvontapäällikkö Mia Haapanen, perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden johtoryhmä, ikäihmisten palvelujen johtoryhmä

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Liitteet

Numero	Otsikko
2	Laadun ja omavalvonnan vuosiraportti 2025
3	Asiavastaavien vuosiselvitys 2025

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	11
Elämänkaarilautakunta	§ 46	27.05.2026		

Ikäihmisten palveluiden toimialan talouden toteuma 1-3 / 2026

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 46
7030/00.01.02.00/2026

Valmistelija	talousjohtaja Sampo Salo, puh. 040 657 6212 sampo.salo(at)omahame.fi vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen, puh. 040 538 9357 jorma.haapanen(at)omahame.fi
Selostus	<p>Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön § 13 mukaan elämänkaarilautakunta vastaa toimialansa toiminnan tulosten ja talousarvion toteutumisen seurannasta sekä seuraa säännöllisesti lautakunnan toimialan osalta talouden toteutumista ja raportoi talouden ja toiminnan poikkeamista edelleen aluehallitukselle ja aluevaltuustolle. Lautakunnan tehtävä on myös arvioida poikkeamien vaikutusta asukkaiden palveluihin ja tehdä tarvittaessa niitä koskevia esityksiä.</p> <p>Ikäihmisten toimialan toimintakatteen 1–3/2026 toteuma on -35,7 miljoonaa euroa. Toimintakatteen toteumaprosentti on 26,4 % koko vuoden käyttösuunnitelmaan verrattuna. Raportin käyttösuunnitelmassa (KS 2026) ei ole vielä huomioitu seuraavassa muutokäyttösuunnitelmassa tehtäviä organisaatiomuutoksista 1.4.2026 aiheutuvia määrärahamuutoksia.</p> <p>Toimialan toimintatuotot ovat toteutuneet 103,8 %:sti jaksobudjettiin nähden. Toimialan toimintakulut ovat toteutuneet yli jaksobudjetin (ylitys 18,5 %). Osin toimintakulujen ylitystä selittävät käyttösuunnitelmaan viedyt talouden tasapainottamistoimenpiteet sekä Muut toimintakulut -tiliryhmän ns. kohdentamaton säästötavoite 1,5 miljoonaa euroa, joka näkyy käyttösuunnitelmassa tulojen (+) tavoin.</p> <p>Liitteenä on talousraportti 01–03/2026 ikäihmisten toimialalta.</p>
Toimivallan peruste	Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.5 § kohta 4 ja 5
Vs. toimialajohtajan/ikäihmisten palvelut päätösesitys	Elämänkaarilautakunta päättää merkitä talouden toteuman tiedoksi.
Päätös	Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.
Täytäntöönpano	-
Muutoksenhaku	Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

12

Elämänkaarilautakunta § 46

27.05.2026

Liitteet

Numero	Otsikko
4	Talousraportti 1-3 / 2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

13

Elämänkaarilautakunta

§ 47

27.05.2026

Perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialan talouden toteuma 1-3 / 2026

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 47
7028/00.01.02.00/2026

Valmistelija

talousjohtaja Sampo Salo, puh. 040 657 6212
sampo.salo(at)omahame.fi
toimialajohtaja Marika-Paasikoski-Junninen, puh. 040 774 6626
marika.paasikoski-junninen(at)omahame.fi

Selostus

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön § 13 mukaan elämänkaarilautakunta vastaa toimialansa toiminnan tulosten ja talousarvion toteutumisen seurannasta sekä seuraa säännöllisesti lautakunnan toimialan osalta talouden toteutumista ja raportoi talouden ja toiminnan poikkeamista edelleen aluehallitukselle ja aluevaltuustolle. Lautakunnan tehtävä on myös arvioida poikkeamien vaikutusta asukkaiden palveluihin ja tehdä tarvittaessa niitä koskevia esityksiä.

Perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialatoimintakatteen 1–3/2026 toteuma on -38,1 miljoonaa euroa. Toimintakatteen toteumaprosentti on 27,2 % koko vuoden käyttösuunnitelmaan verrattuna. Raportin käyttösuunnitelmassa (KS 2026) ei ole vielä huomioitu seuraavassa muutoskäyttösuunnitelmassa tehtäviä organisaatiomuutoksesta 1.4.2026 aiheutuvia määrärahamuutoksia.

Toimialan toimintatuotot ovat toteutuneet odotetusti (+3 %) jaksobudjettiin nähden. Toimialan kaikkien tiliryhmien toimintakulut ovat toteutuneet merkittävästi yli jaksobudjetin (ylitys 14,2 %). Osin toimintakulujen ylitystä selittää Muut toimintakulut -tiliryhmään käyttösuunnitelmaan viety ns. kohdentamaton säästötavoite 1,2 miljoonaa euroa, joka näkyy käyttösuunnitelmassa tulojen (+) tavoin.

Liitteenä on talousraportti 1–3 / 2026 perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialalta.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.5 § kohta 4 ja 5

Toimialajohtajan/ perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut päätösesitys

Elämänkaarilautakunta päättää merkitä talouden toteuman tiedoksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

-

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

14

Elämänkaarilautakunta

§ 47

27.05.2026

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Liitteet

Numero	Otsikko
5	Talousraportti 1-3 / 2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

15

Aluehallitus

§ 147

30.03.2026

Aluevaltuusto

§ 16

21.04.2026

Elämänkaarilautakunta

§ 48

27.05.2026

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksun perimättä jättämistä Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Aluehallitus 30.03.2026 § 147

Valmistelija

toimialajohtaja Marika Paasikoski-Junninen, puh. 040 774 6626, marika.paasikoski-junninen(at)omahame.fi, tulosaluejohtaja Riikka Lammintausta-Mäkelä, puh. 040 847 2044, riikka.lammintausta-makela(at)omahame.fi

Selostus

Lapsiperheiden kotipalvelu

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 18 a § (26.8.2022/790) nojalla myönnettävä lapsiperheen kotipalvelu on ennaltaehkäisevää varhaisen tuen palvelua, jonka tehtävänä on tukea perheen jaksamista joko tilapäisissä tai pidempiaikaisissa kuormittavissa elämän tilanteissa. Lapsiperheellä on oikeus saada välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ilman kyseistä palvelua ei ole mahdollista synnytyksen, sairauden, vamman tai muun vastaavan toimintakykyä alentavan syyn taikka erityisen perhe- tai elämäntilanteen vuoksi (Sosiaalihuoltolaki 18 a §).

Kotipalvelu on määräaikaista ja tavoitteellista yhdessä perheen ja muiden yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden ja arjessa selviytymisen tukemista. Myös lastensuojeluperheet ovat oikeutettuja sosiaalihuoltolain mukaiseen lapsiperheiden kotipalveluun. Lisäksi sosiaali- ja kriisipäivystys voi myöntää kriisitilanteessa palvelusetelin päivystyksellisesti, jolloin kotipalvelun apua saa nopeasti.

Tavoitteena on muun muassa perheen omien voimavarojen vahvistaminen, mikä tapahtuu ohjaamalla ja tukemalla perhettä lasten- ja kodinhoidossa, sekä vahvistamalla arjen hallintaa esimerkiksi hoitamalla arkirutiineja yhdessä vanhempien kanssa. Kotipalveluna annettava apu voi olla myös konkreettista auttamista kotitöissä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella lapsiperheiden kotipalvelusta peritään asiakasmaksu aluevaltuuston päätöksen 17.12.2024 § 106 perusteella. Päätöksen mukaan lapsiperheiden tilapäisestä kotipalvelusta peritään asiakasmaksuna 50 % aluevaltuuston vuosittain vahvistamasta tilapäisen kotihoidon käyntihinnasta / tunti. Maksimimaksu on neljä (4) tuntia / vuorokausi. Lisäksi on päätetty, että tilapäisen lapsiperheiden kotipalvelun maksua ei jatkossakaan peritä sosiaalihuoltolain lapsiperheiden

Aluehallitus	§ 147	30.03.2026
Aluevaltuusto	§ 16	21.04.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 48	27.05.2026

sosiaalityön eikä lastensuojelulain avohuollon tukitoimena toteutettavasta kotipalvelusta tai, jos perheen bruttotulot ylittävät perhekoon mukaisen maksuttomuuden ylärajan. Päätöksen mukaisesti lapsiperheiden säännöllisen kotipalvelun asiakasmaksu määräytyy asiakasmaksulain 10 e §:n mukaan maksukyvyin, perhekoon ja palvelutuntien perusteella.

Asiakasmaksujen määrittäminen, alentamisen hakemusten käsittely ja maksujen alentamisesta päättäminen, sekä palvelujen laskutus on keskitetty konsernipalveluiden talouspalveluihin, jonne on keskitetty asiakasmaksujen määrittämiseen ja laskutukseen edellytettyä osaamista ja voimavaroja. Maksuja on peritty 1.9.2025 alkaen.

Tällä aluehallituksen ja edelleen aluevaltuuston päätettäväksi valmistellulla päätösesityksellä esitetään muutettavaksi valtuuston aiempaa päätöstä periä asiakasmaksuja lapsiperheiden kotipalvelusta asiakasmaksulainsäädännön mahdollistamalla ja määrittämällä tavalla. Lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksun perimisestä on perusteltua luopua palvelun saavutettavuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Palveluja käyttävien asiakkaiden määrä on laskenut maksullisuuden myötä merkittävästi. Vuonna 2024 tehtiin yhteensä 628 palvelupäätöstä ja vuonna 2025 yhteensä 506 palvelupäätöstä. Palvelupäätösten määrä on ennen maksullisuuden käyttöönottoa ollut noin 50-60 kuukausittain. Nyt määrä näyttää vakiintuneen noin 30 kuukausittaiseen päätökseen. Päätösten määrän laskua saattaa selittää osittain muutkin tekijät kuin maksullisuuden voimaantulo syyskuussa 2025, mutta asiakkailta saadun palautteen mukaan se on vaikuttanut palvelun vastaanottamiseen. Maksullisuuden käyttöönotto näyttää vähentäneen palvelun käyttöä, vaikkakaan palvelutarpeen muutoksesta sinänsä ei ole näyttöä. Ennaltaehkäisevän palvelun saavutettavuutta tulee erityisesti pyrkiä lisäämään niissä perheissä, joissa sillä voidaan arvioida olevan vaikuttavuutta.

Lapsiperheiden kotipalvelu toimii varhaisen vaiheen palveluna, jonka kautta voidaan tarjota perheille tukea ennen kuin haasteet ovat monimutkaistuneet. Toisaalta palvelu voi toimia täydentävänä tukena esim. osana lastensuojelun asiakkuutta haastavissakin perhetilanteissa. Kotipalvelun vaikuttavuuden edellytyksenä on oikea-aikaisuus ja palveluun pääsy viivytyksettä. Maksun määrittäminen, poistaminen ja alentaminen edellyttävät asiakasmaksuyksikön tekemää selvitystyötä. Tämä on osaltaan hidastanut palvelun vastaanottamista ja työskentelyn aloittamista perheissä.

Hyvinvointialueelle on kertynyt maksutuottoja lapsiperheiden kotipalvelusta ajalta 1.9.2025-24.3.2026 yhteensä 11 062 euroa eli noin 1580 euroa kuukaudessa. Kertynyt maksutuotto on vähäinen verrattuna työvoimakustannuksiin, joita laskutuksesta, maksujen perimättä jättämisestä ja alentamisesta koituu. Laskutuksen prosessi toimii tällä hetkellä, eikä maksutuottojen kasvua ole odotettavissa.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	17
Aluehallitus	§ 147	30.03.2026		
Aluevaltuusto	§ 16	21.04.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 48	27.05.2026		

(MP-J)

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 9.3 § 10 kohta

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että lapsiperheiden kotipalvelu on maksutonta kaikille palvelun myöntämisen perusteet täyttävillä asiakkaille.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluevaltuusto 21.04.2026 § 16

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 9.3 § 10 kohta

Aluehallituksen päätösesitys

Aluevaltuusto päättää, että lapsiperheiden kotipalvelu on maksutonta kaikille palvelun myöntämisen perusteet täyttävillä asiakkaille

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Aluevalitus

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 48
4508/00.01.02.00/2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue Pöytäkirja 5/2026 18

Aluehallitus	§ 147	30.03.2026
Aluevaltuusto	§ 16	21.04.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 48	27.05.2026

Valmistelija toimialajohtaja Marika Paasikoski-Junninen, puh. 040 774 6626
marika.paasikoski-junninen(at)omahame.fi,
tulosaluejohtaja Riikka Lammintausta-Mäkelä, puh. 040 847 2044
riikka.lammintausta-makela(at)omahame.fi

Selostus Valtuuston kokouksessa 17.6.2025 on jätetty valtuustoaloite:
Lapsiperheiden kotipalvelun oltava jatkossakin maksutonta Oma Hämeessä.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Lapsiperheiden kotipalvelun maksullisuutta koskevan päätöksen yhteydessä sovittiin, että maksun vaikutuksia seurataan tarkkaan. Maksullisuuden jälkeen asiakkaiden määrä alkoi vähentyä ja eikä yksilöllisen maksun alentamisen tai poistamisenkaan mahdollisuus vaikuttanut palvelunkäyttöön riittävän suotuisasti. Lapsiperheiden kotipalvelun käytön on kuitenkin todettu olevan tärkeä lapsiperheiden vaikeuksia ennaltaehkäisevä palvelu. Tämän takia tehtiin esitys lapsiperheiden kotipalvelun maksuttomuuteen palaamisesta saavutettavuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Aluevaltuusto on 21.4.2026 § 16 päättänyt, että lapsiperheiden kotipalvelu on maksutonta kaikille palvelun myöntämisen perusteet täyttävillä asiakkaille. Aluevaltuuston päätöksellä muutettiin valtuuston aiempaa päätöstä periä asiakasmaksuja lapsiperheiden kotipalvelusta asiakasmaksulainsäädännön mahdollistamalla ja määrittämällä tavalla.

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäätö 13.4 § kohta 4

**Toimialajohtajan/
perhe-, sosiaali- ja
vammaispalvelut
päätösesitys**

Elämänkaarilautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano Päätösesitys / aluehallitus

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	19
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämistä ja sen käyttöönottoa seuraavalla valtuustokaudella Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Aluevaltuusto 27.05.2025 § 43

Selostus

Valtuuston kokouksessa 27.5.2025 on jätetty valtuustoaloite ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämisestä ja sen käyttöönotosta seuraavalla valtuustokaudella Kanta-Hämeen hyvinvointialueella.

Aloitteen on jättänyt keskustan valtuustoryhmä ja sen ovat allekirjoittaneet Seppo Kuparinen, Johanna Häggman, Eero Pura, Heini Ristavaara, Hannele Saari, Merja Taponen, Kristiina Ruuskanen, Leena Suojala ja Anne Eve.

Valtuustoaloite:

”Oma Hämeen hyvinvointialueen palvelujen kehittäminen on hyväksytty strategian suuntaisesti seuraavasti: järjestetään vaikuttavat palvelut, autetaan sopivalle polulle ja osataan ennakoida toisiimme luottaen. Kanta Hämeen ikäihmisten määrä ja siihen liittyvä hoidon tarve sekä hoitoon käytettävä euromäärä tulee merkittävästi kasvamaan tulevaisuudessa. Näihin haasteisiin pystymme tehokkaimmin vaikuttamaan ennaltaehkäisevillä toimilla.

Näihin tuleviin haasteisiin vastataan parhaiten strategiamme mukaisesti ennakoimalla. Ennalta ehkäisevällä ikäihmisten neuvolatoiminnalla tullaan säästämään kustannuksia, tullaan vähentämään ruuhkia erikoissairaanhoidossa sekä vähennetään potilaiden inhimillistä kärsimystä. Ennalta ehkäisevä toiminta, sairauden aikainen havaitseminen ja hoidon aloittaminen ajoissa, alentaa tunnetusti hoitoaikoja, vähentää ruuhkia muissa hoitopisteissä sekä säästää siten myös kustannuksia. Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta on myös ottanut kantaa ikäihmisten neuvolatoiminnan tärkeyteen lausunnossaan

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	20
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

alueelliseen ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaan Kanta- Hämeen hyvinvointialueella.

Valtuustoaloitteenamme esitämme, että ikäihmisten neuvolatoiminnan suunnittelu ja toteutus tehdään seuraavan nyt alkavan uuden valtuustokauden aikana 2025-2028.

Riihimäellä 27.5.2025
Keskustan Valtuustoryhmä”

Puheenjohtajan päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 09.06.2025 § 212

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska@omahame.fi

Selostus

Aluevaltuuston kokouksessa 27.5.2025 on jätetty valtuustoaloite koskien ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämistä ja sen käyttöönottoa seuraavalla valtuustokaudella Kanta-Hämeen hyvinvointialueella.
(JS)

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen ikäihmisten palvelujen toimialalle valmisteltavaksi. Lautakuntakäsittelyä varten talous- ja henkilöstöpalvelut antavat arvionsa valtuustoaloitteen talous- ja henkilöstövaikutuksista.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	21
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Elämänkaarilautakunta 26.11.2025 § 64
734/00.01.03.00/2025

Valmistelija asiakasohjauksen tulosaluejohtaja Annukka Kuismin, puh. 050 550 2263
annukka.kuismin(at)omahame.fi
kuntoutuksen tulosaluejohtaja Virpi Kröger, puh. 050 591 7034
virpi.kroger(at)omahame.fi
tulosalueylihoitaja Auli Anttila, puh. 040 330 5815
auli.anttila(at)omahame.fi
kumppanuuspäällikkö Päivi Niiranen, puh. 050 349 3149
paivi.niiranen(at)omahame.fi

Selostus Valtuuston kokouksessa 27.5.2025 Keskustan Valtuustoryhmä jätti valtuustoaloitteen ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämistä ja sen käyttöönotosta seuraavalla valtuustokaudella Kanta-Hämeen hyvinvointialueella. Aloituksen ovat allekirjoittaneet Seppo Kuparinen, Johanna Häggman, Eero Pura, Heini Ristavaara, Hannele Saari, Merja Taponen, Kristiina Ruuskanen, Leena Suojala ja Anne Eve.

Valtuustoaloitteessa todetaan:

”Oma Hämeen hyvinvointialueen palvelujen kehittäminen on hyväksytty strategian suuntaisesti seuraavasti: järjestetään vaikuttavat palvelut, autetaan sopivalle polulle ja osataan ennakoida toisiimme luottaen. Kanta-Hämeen ikäihmisten määrä ja siihen liittyvä hoidon tarve sekä hoitoon käytettävä euromäärä tulee merkittävästi kasvamaan tulevaisuudessa. Näihin haasteisiin pystymme tehokkaimmin vaikuttamaan ennaltaehkäisevillä toimilla.

Näihin tuleviin haasteisiin vastataan parhaiten strategiamme mukaisesti ennakoimalla. Ennalta ehkäisevällä ikäihmisten neuvolatoiminnalla tullaan säästämään kustannuksia, tullaan vähentämään ruuhkia erikoissairaanhoidossa sekä vähennetään potilaiden inhimillistä kärsimystä. Ennalta ehkäisevä toiminta, sairauden aikainen havaitseminen ja hoidon aloittaminen ajoissa, alentaa tunnetusti hoitoaikoja, vähentää

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	22
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

ruuhkia muissa hoitopisteissä sekä säästää siten myös kustannuksia. Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta on myös ottanut kantaa ikäihmisten neuvolatoiminnan tärkeyteen lausunnossaan alueelliseen ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaan Kanta- Hämeen hyvinvointialueella.

Valtuustoaloitteenamme esitämme, että ikäihmisten neuvolatoiminnan suunnittelu ja toteutus tehdään seuraavan nyt alkavan uuden valtuustokauden aikana 2025 - 2028.”

Aluehallitus käsitteli kokouksessaan 9.6.2025 § 212 em. valtuustoaloitetta ja päätti merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen ikäihmisten palvelujen toimialalle valmisteltavaksi. Edelleen aluehallitus päätti, että lautakuntakäsittelyä varten talous- ja henkilöstöpalvelut antavat arvionsa valtuustoaloitteen talous- ja henkilöstövaikutuksista.

Vastine valtuutettujen jättämään valtuustoaloitteeseen ikäihmisten neuvolapalvelujen kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi seuraavalla valtuustokaudella

Valtuustoaloitetta on valmisteltu ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtajan ohjeen mukaisesti pohjautuen vuonna 2023 käsiteltyyn (aluevaltuusto 5.9.2023, § 79) vastaavaa palvelutoimintaa koskevan valtuustoaloitteen valmisteluun.

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 12 §:ssä säädetään Hyvinvointia edistävästä palveluista seuraavasti:

”Hyvinvointialueen on järjestettävä ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja.

Lisäksi hyvinvointialueen on tarjottava hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia terveystarkastuksia, vastaanottoja tai kotikäyntejä erityisesti niille ikääntyneeseen väestöön kuuluville, joiden elinoloihin tai elämäntilanteeseen arvioidaan tutkimustiedon tai yleisen elämäkokemuksen perusteella liittyvän palveluntarvetta lisääviä riskitekijöitä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin palveluihin on sisällytettävä:

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

23

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveystarkastuksen ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämäkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

- 1) hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja toimintakyvyn edistämiseen sekä sairauksien, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn tähtäävä ohjaus;
- 2) ikääntyneen väestön terveyden ja toimintakyvyn heikkenemisestä aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien tunnistaminen ja niihin liittyvä varhainen tuki;
- 3) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskeva ohjaus;
- 4) sairaanhoitoa, monialaista kuntoutusta ja turvallista lääkehoitoa koskeva ohjaus; sekä
- 5) ohjaus kunnassa ja hyvinvointialueella tarjolla olevien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen käyttöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa neuvonnassa on kannustettava ikääntyneitä väestöä oman asumisensa ennakointiin ja itsenäistä asumista tukevien ratkaisujen toteuttamiseen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut palvelut voidaan järjestää ja tarjota ikääntyneen väestön neuvolatoimintana.”

Vuonna 2023 selvitettiin, että ikäihmisille kohdennettua neuvolatoimintaa oli monella hyvinvointialueella, mm. Pohjois-Karjalan, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Savon hyvinvointialueilla. Sitä kehitettiin ja tutkittiin myös muutoin; esimerkiksi Turussa oli tuolloin pyydetty terveystarkastukseen 75-vuotiaat asukkaat, jotka eivät olleet julkisten palvelujen piirissä. Varsinais-Suomen hyvinvointialue on sittemmin ottanut käyttöönsä ikäneuvolapalvelut, jotka on kohdennettu kotona asuville 75 vuotta täyttäneille henkilöille, jotka eivät ole säännöllisen kotihoidon eivätkä omaishoidon piirissä.

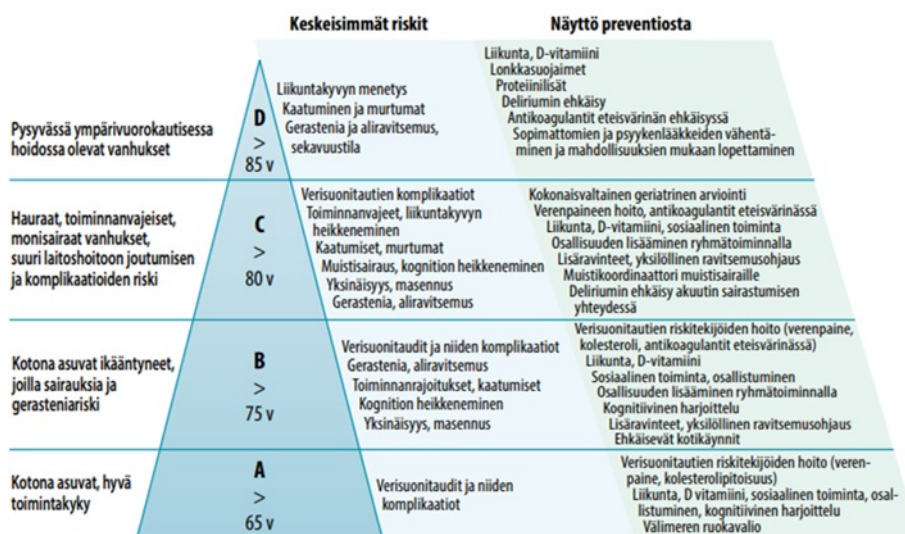
Kanta-Hämeen hyvinvointialueella terveysasemat tarjoavat ikäihmisille samoja palveluja kuin muillekin väestöryhmille. Nykyisistä palveluista omaishoitajien terveystarkastukset suuntautuvat käytännössä pääsääntöisesti ikäihmisiin. Vuonna 2023 valmistelusta todettiin, että mikäli halutaan toteuttaa ikääntyneisiin kohdennettuja tarkastuksia, tulee arvioida tarvittavien palveluiden määrää ja tarvittavaa resurssia. Vuoden 2023 valtuustoaloitteen valmistelussa terveyspalveluista todettiin, ettei nykyisillä resursseilla terveystarkastuksia voitu toteuttaa uusille asiakasryhmille.

Aloitetta koskien palvelutarvetta ja käytettävissä olevia henkilöstöresursseja on tarkastettu uudelleen syksyllä 2025, mutta tilanne on edelleen vuoden 2023 mukainen. Vaikka yksi ammattihenkilö tekisi viisi tarkastusta päivässä, huomioiden työpäivien lukumäärän 240 pv/tt/ v,

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämäkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

tarvittaisiin 75–80-vuotiaiden asukkaiden tarkastamiseen vähintään 10 hoitajan työpanos.

Vuoden 2023 valtuustoaloitteen valmistelukeskustelussa nähtiin tärkeänä kolminapainen yhteistyö hyvinvointialueella aloitetta koskevan toiminnan näkökulmasta: avoterveydenhuollon palvelut, ikäihmisten asiakasohjaus ja kuntoutus. Yhteisesti oltiin sitä mieltä, että ikääntyneet ovat hyvin heterogeeninen ryhmä ja tämän vuoksi kohdentamattomat ikäryhmäkohtaiset tarkastukset eivät välttämättä ole tuloksekkaita ennaltaehkäisyä. Tärkeänä pidettiin sen pohdintaa, minkä tason preventioon pyritään. Esimerkiksi kuntoutuksen näkökulmana on toimintakyvyn näkökulma, ja tutkimusten perusteella on selvää, että toimintakyvyn ongelmat alkavat lisääntyä 75-ikävuoden jälkeen.

KUVA 3. Heterogeeniset vanhusryhmät, ryhmien riskit ja näyttöön perustuvat ehkäisevät interventiot. Kaikissa pyramidin ryhmässä myös rokotukset (ikäntyneiden osalta erityisesti influenssa- ja pneumokokkirokotukset) ovat näyttöön perustuvaa preventiota.

Lähde: Pitkälä K & Strandberg T, 2018, Sairauksien ehkäisy kannattaa vielä vanhanakin, Duodecim, Vuosikerta. 134, Nro 11, Sivut 1141-1148. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/237452/duo14362.pdf?sequence=1>

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	25
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

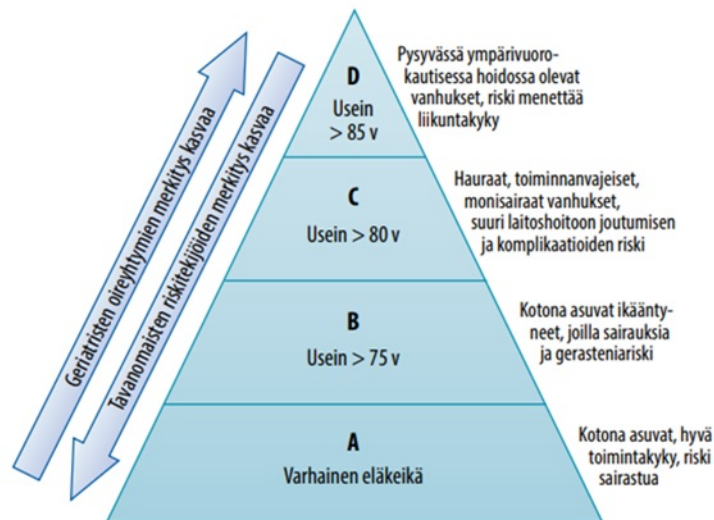
Koska ikääntyneen toimintakykyä uhkaavat "geriatrian jättiläiset": hauraus- raihnausoireyhtymä eli gerastenia, muistisairaudet, kaatumiset, osteoporootiset murtumat, krooninen kipu ja inkontinenssi, olisi tärkeä tunnistaa nämä asiakkaat koko palveluketjussa. Tunnistamista tulee yhdenmukaistaa ja ottaa käyttöön yksinkertaisia tunnistamisen työkaluja sekä miettiä mitä ovat ne kohtaamiset, joissa ammattilaisten tulee erityisesti muistaa tunnistamisen tärkeys ja huomata arjessa pärjäämättömyyden ennusmerkit. Henkilöstön toimintakykyosaamista tulee lisätä ja sitä tulee tulevaisuudessa ylläpitää säännöllisellä koulutuksella.

Vuoden 2023 valmistelussa nähtiin tärkeänä se, että hyvinvointialueen asukkailla tulisi olla mahdollisuus sähköiseen terveystarkastukseen ja sähköiseen toimintakyvyn itsearviointiin, joka voisi tuottaa ammattilaisille tietoa asiakkaan omasta kokemuksesta toimintakyvystä. Tärkeää olisi myös taata niille asiakkaille mahdollisuus toimintakyvyn itsearviointiin, jotka eivät sähköisiä välineitä käytä. Yksilön toimintakyky on kokonaisvaltainen dynaaminen tila, joka koostuu terveydentilan sekä yksilön ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutuksesta.

Lisäksi vuoden 2023 valtuustoaloitteen valmistelukeskusteluista viestittiin sen pohdinnan tärkeyttä, mitä hyvinvointialue tarjoaa, mikäli asiakkaalla todetaan terveystarkastuksessa jokin ongelma. Esimerkiksi hauraus- raihnausoireyhtymään voidaan vaikuttaa liikuntaharjoittelulla ja ravitsemusta tehostamalla. Tätä kautta voidaan myös ennaltaehkäistä kaatumisia. Kipuun, mielialaan ja inkontinenssiin voidaan myös vaikuttaa liikuntaharjoittelulla.

Yksittäinen terveystarkastus ei siis riitä, kun kyseessä on alkava tai edennyt gerastenia. Varhaisen ohjautumisen kuntoutukseen ja liikun- taan tulee toimia ja hyvinvointialueella tulee olla paitsi terveydenhoitajia myös muistihoitajia ja fysioterapeutteja vastaamaan tarkastuksista nouseviin tarpeisiin.

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämäkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

KUVA 2. Ikääntyneiden heterogeenisuutta voidaan kuvata biologisen toimintakyvyn ja komplikaatoriskien suhteen "ikäpyramidina", joka jakaa ikääntyneet karkeasti neljään ryhmään. **A** = Kotona asuvat varhaisessa eläkeiässä olevat, joilla on hyvä toimintakyky. Sairastuminen krooniseen sairauteen voi viedä heidät seuraavalle tasolle. **B** = Kotona itsenäisesti asuvat ikääntyneet, joilla on sairauksia. Sairaudet rajoittavat heidän liikkumistaan ja osallistumistaan, mikä johtaa gerasteniariikkiin. **C** = Gerasteeniset, toiminnanvajeiset, monisairaavat vanhukset, jotka saavat usein palveluita kotiin ja jotka ovat toistuvasti sairaalahoidossa. Heidän laitoshoidon joutumisen ja komplikaatioiden riskinsä on suuri. **D** = Pysyvässä ympärivuorokautisessa hoidossa olevat vanhukset, joiden riski menettää liikuntakykyä sekä saada komplikaatio kuten sekavuustila, aivohalvaus tai lonkkamurtuma on suuri. Pyramidin pohjaa kohti tavanomaisten riskitekijöiden merkitys lisääntyy, pyramidin huippua kohti taas geriatristen oireyhtymien.

Lähde: Pitkälä K & Strandberg T, 2018, Sairauksien ehkäisy kannattaa vielä vanhanakin, Duodecim, Vuosikerta. 134, Nro 11, Sivut 1141-1148. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/237452/duo14362.pdf?sequence=1>

Vuoden 2023 valtuusaloitteen valmistelun aikana pyydettiin kannanotto vanhusneuvostolta ikäihmisten neuvolapalveluiden järjestämiseen. Vanhusneuvosto totesi 12.5.2023 puoltavansa tuolloin tehtyä valtuustoaloitetta ikäihmisten neuvolatoiminnan perustamiseksi ikäihmisten ennalta-ehkäisevänä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluna koko Kanta-Hämeen alueella ja suositti sen toteuttamista.

Vastauksena vuoden 2023 valtuustoaloitteeseen monialainen valmisteluryhmä totesi, että huomiota tulee kiinnittää seuraaviin seikkoihin:

- kohdentamattomista terveystarkastuksista ei ole näyttöä isommissa tutkimuksissa

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

27

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveystarkastuksen ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

- haasteena on, että hyväkuntoiset ja itseään hyvin hoitavat hakeutuvat palvelun piiriin, mutta oikeasti sitä tarvitsevat eivät välttämättä aktiivisesti hakeudu palveluihin. Tässä korostuu tunnistaminen erilaisissa kohtaamisissa
- ikäneuvolatarkastukseen valittava ikäryhmä ja asiakkaiden tunnistaminen kannattaa miettiä siten, että resurssin kohdentaminen on mahdollisimman vaikuttavaa
- avuksi sähköiset terveystarkastukset, kuntoutuksen ja sosiaalipalveluiden käyttämät mittarit, herätteenä myös palvelujen käyttö jne.
- HVA:lla tarvittaisiin työkaluja, joilla asiakaskunnasta poimitaan hoidosta hyötyvät (esimerkkinä terveyshyötyarviotyökalu), jolloin hoito voidaan kohdentaa siitä eniten hyötyviin
- neuvolatoiminnan lisäksi tulee miettiä ja rakentaa palvelupolut, joille asiakkaat tarkastuksilta huomioiden perusteella ohjataan.

Edelleen todettiin, ettei ikäihmisten neuvolatoiminnan ei tarvitse olla pelkästään terveystarkastuksia, se voi olla myöskin monen erilaisen toimijan muodostama verkosto, jossa on erilaisia käytäntöjä, joilla pyritään tunnistamaan ikääntyneiden tilanteita ja kohdistamaan niihin sopivia interventioita, ohjausta ja neuvontaa sekä palveluita ennaltaehkäisevässä mielessä ikäihmisten hyvinvoinnin, terveyden ja kotona asumisen arjen tukemiseen.

Edelleen todettiin, että ikäihmisten neuvolatoiminnan valmistelua on tarkoituksenmukaista jatkaa osana hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanoa. Varsinaiset päätökset asiasta tehdään valmistelun perusteella. Mikäli päätökset edellyttävät talousarviomäärärahaa, käsitellään asia osana normaalia vuotuista talousarvioprosessia.

Em. valmistelu vuoden 2023 valtuustoaloitteeseen hyväksyttiin aluevaltuustossa ja asian käsittely päättyi. Sittemmin hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelmassa eikä talousarvioissa 2024 - 2025 ole ollut esillä toiminnallisista ja taloudellisista syistä ikäneuvolatoiminnan perustamiseen liittyviä esityksiä tai määrärahoja.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on jatkettu ikäihmisten ennaltaehkäisevien palveluiden osalta verkostomaista yhteistyötä ikääntyneiden tilanteiden tunnistamiseksi ja olemassa oleviin interventioihin ohjaamiseen niin perusterveydenhuollon avopalveluiden, kuntoutuksen ja ikäihmisten asiakasohjauksen osalta. Organisaatiossa ovat lisäksi lähteneet kehittymään asiakkaita varten erilaiset digitaaliset palvelut ja asiointimahdollisuudet, ohjauksen ja neuvonnan ensilinjat ja

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

28

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

myöskin hyvinvointialueen moniammatillisen henkilöstön osaamista ja työkaluja on kehitetty mm. laajalla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen materiaalipaketin koostamisella intraan.

Kuntoutuspalveluissa on käytössä iäkkäiden ennalta ehkäisevän kuntoutuksen malli, jossa tunnistetaan varhaisia toimintakyvyn heikkenemisen merkkejä henkilöillä, joilla ei ole kotihoidon palveluita. Heidät ohjataan fysioterapeutin arvioon. Toimintamallissa iäkkään tilanteesta riippuen asiakas ohjataan liikuntatoimen tai kuntoutuspalveluiden voimatasapaino -ryhmään ja kartoitetaan mm. apuvälineiden tarpeita. Toimintamallin varhaiset tulokset näyttävät siltä, että toiminta on vaikuttavaa ja parantaa iäkkäiden toimintakykyä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vahvistamiseksi hyvinvointialueella on RRP2 -hankkeen avulla kehitetty Hyte-palveluohjauksen toimintamallia ja siihen liittyviä työkaluja, kuten esimerkiksi Hyvinvointisi tueksi -sivusto. Sivustolle on koottu kantahämäläisille tarkoitettuja hyvinvointia edistäviä palveluja ja toimintaa, joita järjestävät kunnat, järjestöt, seurakunnat ja hyvinvointialue.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue tarjoaa asukkailleen, myös ikääntyneille, elintapaohjausta, joka sisältää ohjausta hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja toimintakyvyn edistämiseen sekä sairauksien, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn.

Ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea edistävää tukea viedään parhaillaan eteenpäin edelleen kahden STM:n rahoittaman hankkeen kautta. Muisti-jälki - aivoterveyttä elämän varrelle hankkeessa kehitetään näyttöön perustuvaa FINGER-toimintaa alueella toimivaksi muistisairauksien ennalta-ehkäisytoimintamalliksi. Hankkeen toimenpiteinä on esimerkiksi tiedottaminen, elintapaohjausryhmät ja riskitestit suuremmalle joukolle. Kohderyhmä on rajattu ikääntyneisiin ihmisiin. Ikä iloiten - selvästi eteenpäin -hankkeen tarkoituksena on kantahämäläisten ikääntyneiden (eläköityvät ja yli 65-vuotiaat) hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen erityisesti ryhmissä, joita ei tavoiteta nykyisillä palveluilla. Hankkeessa lisätään eri toimijoiden yhteistyötä, luodaan varhaisen puuttumisen toimintamalli ja kehitetään ikääntyneiden elämän taitekohtiin ryhmäohjausta ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja.

Toimialoilla nähdään edelleen toimivana ja taloudellisena ratkaisuna jatkaa verkostomaisen työn kehittämistä ja työkalujen tuottamista niin väestön ja ikääntyneiden kuin eri puolilla hyvinvointialuetta työskentelevien, ikääntyneitä kohtaavien ammattilaisten käyttöön.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	29
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Yhteenveto: Hyvinvointialueella ei ole taloudellisia mahdollisuuksia perustaa laaja-alaista ikäihmisten neuvolatoimintaa. Kohdentamattoman neuvolatoiminnan hyödyistä ei ole näyttöä. Hyvinvointialueella toimialojen ja tulosalueiden yhteistyönä panostetaan ikääntyneiden toimintakyvyn alenemisen riskien tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen.

Todetaan, että vanhusneuvosto käsittelee vastineen valtuustoaloitteeseen kokouksessaan 27.11.2025 ja toimittaa sen jälkeen lausuntonsa aluehallituksen käyttöön.

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.4 § kohta 4

Vs. toimialajohtajan/ ikäihmisten palvelut päätösesitys

Elämänkaarilautakunta

- 1 .päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta päätti hyväksyä päätösesityksen.

Tulosaluejohtaja Annukka Kuismin oli kokouksessa paikalla asiantuntijana tämän asian käsittelyn aikana ja hän poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Täytäntöönpano Päätösesitys / aluehallitus

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta 26.11.2025 § 77

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	30
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämäkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Valmistelija

asiakasohjauksen tulosaluejohtaja Annukka Kuismin, puh. 050 550 2263, annukka.kuismin(at)omahame.fi, kuntoutuksen tulosaluejohtaja Virpi Kröger, puh. 050 591 7034, virpi.kroger(at)omahame.fi, tulosalueylihoitaja Auli Anttila, puh. 040 330 5815, auli.anttila(at)omahame.fi, kumppanuuspäällikkö Päivi Niiranen, puh. 050 349 3149, paivi.niiranen(at)omahame.fi

Selostus

Aluevaltuuston kokouksessa 27.5.2025 § 43 on jätetty valtuustoaloite koskien palvelusetelien käyttöönottoa suun terveydenhuollossa.

Aluehallitus käsitteli kokouksessaan 9.6.2025 § 212 em. valtuustoaloitetta ja päätti merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen ikäihmisten palvelujen toimialalle valmisteltavaksi. Edelleen aluehallitus päätti, että lautakuntakäsittelyä varten talous- ja henkilöstöpalvelut antavat arvionsa valtuustoaloitteen talous- ja henkilöstövaikutuksista.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Valtuustoaloitetta on valmisteltu ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtajan ohjeen mukaisesti pohjautuen vuonna 2023 käsiteltyyn (aluevaltuusto 5.9.2023, § 79) vastaavaa palvelutoimintaa koskevan valtuustoaloitteen valmisteluun.

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (980/2012) 12 §:ssä säädetään Hyvinvointia edistävistä palveluista seuraavasti:

"Hyvinvointialueen on järjestettävä ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja.

Lisäksi hyvinvointialueen on tarjottava hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia terveystarkastuksia, vastaanottoja tai kotikäyntejä erityisesti niille ikääntyneeseen väestöön kuuluville, joiden elinoloihin tai elämäntilanteeseen arvioidaan tutkimustiedon tai yleisen elämäkokemuksen perusteella liittyvän palveluntarvetta lisääviä riskitekijöitä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin palveluihin on sisällytettävä:

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

31

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveystarkastuksen ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

1) hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja toimintakyvyn edistämiseen sekä sairauksien, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn tähtäävä ohjaus;

2) ikääntyneen väestön terveyden ja toimintakyvyn heikkenemisestä aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien tunnistaminen ja niihin liittyvä varhainen tuki;

3) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskeva ohjaus;

4) sairaanhoitoa, monialaista kuntoutusta ja turvallista lääkehoitoa koskeva ohjaus; sekä

5) ohjaus kunnassa ja hyvinvointialueella tarjolla olevien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen käyttöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa neuvonnassa on kannustettava ikääntyneitä väestöä oman asumisensa ennakkointiin ja itsenäistä asumista tukevien ratkaisujen toteuttamiseen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut palvelut voidaan järjestää ja tarjota ikääntyneen väestön neuvolatoimintana.”

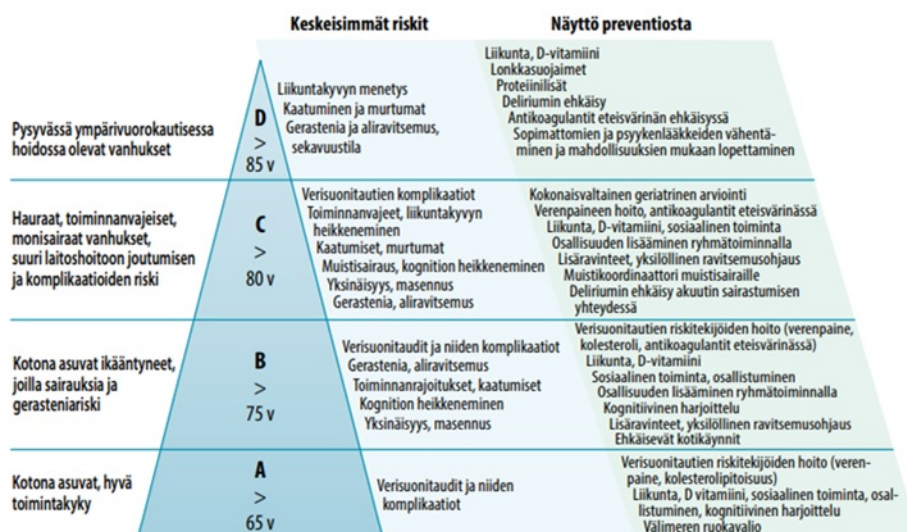
Vuonna 2023 selvitettiin, että ikäihmisille kohdennettua neuvolatoimintaa oli monella hyvinvointialueella, mm. Pohjois-Karjalan, Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Savon hyvinvointialueilla. Sitä kehitettiin ja tutkittiin myös muutoin; esimerkiksi Turussa oli tuolloin pyydetty terveystarkastukseen 75-vuotiaat asukkaat, jotka eivät olleet julkisten palvelujen piirissä. Varsinais-Suomen hyvinvointialue on sittemmin ottanut käyttöönsä ikäneuvolapalvelut, jotka on kohdennettu kotona asuville 75 vuotta täyttäneille henkilöille, jotka eivät ole säännöllisen kotihoidon eivätkä omaishoidon piirissä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella terveysasemat tarjoavat ikäihmisille samoja palveluja kuin muillekin väestöryhmille. Nykyisistä palveluista omaishoitajien terveystarkastukset suuntautuvat käytännössä pääsääntöisesti ikäihmisiin. Vuonna 2023 valmistelusta todettiin, että mikäli halutaan toteuttaa ikääntyneisiin kohdennettuja tarkastuksia, tulee arvioida tarvittavien palveluiden määrää ja tarvittavaa resurssia. Vuoden 2023 valtuustoaloitteen valmistelussa terveystarkastuksista todettiin, ettei nykyisillä resursseilla terveystarkastuksia voitu toteuttaa uusille asiakasryhmille.

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämäkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

Aloitetta koskien palvelutarvetta ja käytettävissä olevia henkilöstöresursseja on tarkastettu uudelleen syksyllä 2025, mutta tilanne on edelleen vuoden 2023 mukainen. Vaikka yksi ammattihenkilö tekisi viisi tarkastusta päivässä, huomioiden työpäivien lukumäärän 240 pv/tt/v, tarvittaisiin 75–80-vuotiaiden asukkaiden tarkastamiseen vähintään 10 hoitajan työpanos.

Vuoden 2023 valtuustoaloitteen valmistelukeskustelussa nähtiin tärkeänä kolminapainen yhteistyö hyvinvointialueella aloitetta koskevan toiminnan näkökulmasta: avoterveydenhuollon palvelut, ikäihmisten asiakasohjaus ja kuntoutus. Yhteisesti oltiin sitä mieltä, että ikääntyneet ovat hyvin heterogeeninen ryhmä ja tämän vuoksi kohdentamattomat ikäryhmäkohtaiset tarkastukset eivät välttämättä ole tuloksekkaita ennaltaehkäisyä. Tärkeänä pidettiin sen pohdintaa, minkä tason preventioon pyritään. Esimerkiksi kuntoutuksen näkökulmana on toimintakyvyn näkökulma, ja tutkimusten perusteella on selvää, että toimintakyvyn ongelmat alkavat lisääntyä 75-ikävuoden jälkeen.

KUVA 3. Heterogeeniset vanhusryhmät, ryhmien riskit ja näyttöön perustuvat ehkäisevät interventiot. Kaikissa pyramidin ryhmässä myös rokotukset (ikäntyneiden osalta erityisesti influenssa- ja pneumokokkrokotukset) ovat näyttöön perustuvaa preventiota.

Lähde: Pitkälä K & Strandberg T, 2018, Sairauksien ehkäisy kannattaa vielä vanhanakin, Duodecim, Vuosikerta. 134, Nro 11, Sivut 1141–1148.

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveystarkastuksen ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/237452/duo14362.pdf?sequence=1>

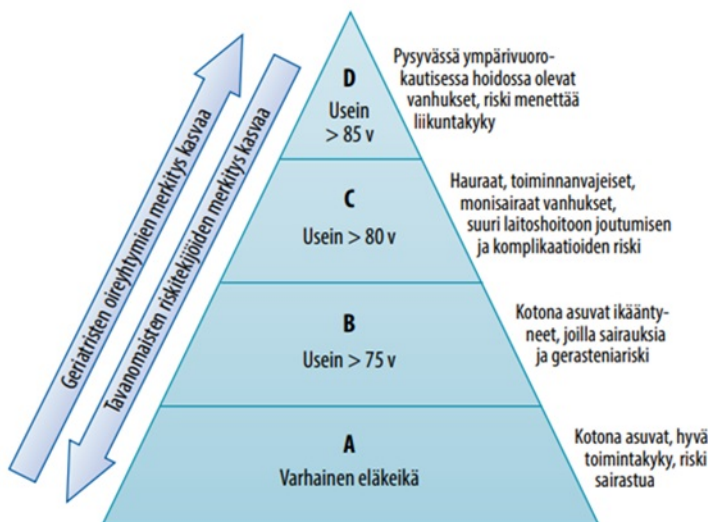
Koska ikääntyneen toimintakykyä uhkaavat "geriatrian jättiläiset": hauraus-raihnausoireyhtymä eli gerastenia, muistisairaudet, kaatumiset, osteoporootiset murtumat, krooninen kipu ja inkontinenssi, olisi tärkeä tunnistaa nämä asiakkaat koko palveluketjussa. Tunnistamista tulee yhdenmukaistaa ja ottaa käyttöön yksinkertaisia tunnistamisen työkaluja sekä miettiä mitä ovat ne kohtaamiset, joissa ammattilaisten tulee erityisesti muistaa tunnistamisen tärkeys ja huomata arjessa pärjäämättömyyden ennusmerkit. Henkilöstön toimintakykyosaamista tulee lisätä ja sitä tulee tulevaisuudessa ylläpitää säännöllisellä koulutuksella.

Vuoden 2023 valmistelussa nähtiin tärkeänä se, että hyvinvointialueen asukkailla tulisi olla mahdollisuus sähköiseen terveystarkastukseen ja sähköiseen toimintakyvyn itsearviointiin, joka voisi tuottaa ammattilaisille tietoa asiakkaan omasta kokemuksesta toimintakyvystä. Tärkeää olisi myös taata niille asiakkaille mahdollisuus toimintakyvyn itsearviointiin, jotka eivät sähköisiä välineitä käytä. Yksilön toimintakyky on kokonaisvaltainen dynaaminen tila, joka koostuu terveydentilan sekä yksilön ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutuksesta.

Lisäksi vuoden 2023 valtuustoaloitteen valmistelukeskusteluista viestittiin sen pohdinnan tärkeyttä, mitä hyvinvointialue tarjoaa, mikäli asiakkaalla todetaan terveystarkastuksessa jokin ongelma. Esimerkiksi hauraus-raihnausoireyhtymään voidaan vaikuttaa liikuntaharjoittelulla ja ravitsemusta tehostamalla. Tätä kautta voidaan myös ennaltaehkäistä kaatumisia. Kipuun, mielialaan ja inkontinenssiin voidaan myös vaikuttaa liikuntaharjoittelulla.

Yksittäinen terveystarkastus ei siis riitä, kun kyseessä on alkava tai edennyt gerastenia. Varhaisen ohjautumisen kuntoutukseen ja liikuntaan tulee toimia ja hyvinvointialueella tulee olla paitsi terveydenhoitajia myös muistihoitajia ja fysioterapeutteja vastaamaan tarkastuksista nouseviin tarpeisiin.

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämäkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

KUVA 2. Ikääntyneiden heterogeenisuutta voidaan kuvata biologisen toimintakyvyn ja komplikaatoriskien suhteen "ikäpyramidina", joka jakaa ikääntyneet karkeasti neljään ryhmään. **A** = Kotona asuvat varhaisessa eläkeiässä olevat, joilla on hyvä toimintakyky. Sairastuminen krooniseen sairauteen voi viedä heidät seuraavalle tasolle. **B** = Kotona itsenäisesti asuvat ikääntyneet, joilla on sairauksia. Sairaudet rajoittavat heidän liikkumistaan ja osallistumistaan, mikä johtaa gerasteniariikkiin. **C** = Gerasteeniset, toiminnanvajeiset, monisairaavat vanhukset, jotka saavat usein palveluita kotiin ja jotka ovat toistuvasti sairaalahoidossa. Heidän laitoshoitoon joutumisen ja komplikaatioiden riskinsä on suuri. **D** = Pysyvässä ympärivuorokautisessa hoidossa olevat vanhukset, joiden riski menettää liikuntakykyä sekä saada komplikaatio kuten sekavuustila, aivohalvaus tai lonkkamurtuma on suuri. Pyramidin pohjaa kohti tavanomaisten riskitekijöiden merkitys lisääntyy, pyramidin huippua kohti taas geriatristen oireyhtymien.

Lähde: Pitkälä K & Strandberg T, 2018, Sairauksien ehkäisy kannattaa vielä vanhanakin, Duodecim, Vuosikerta. 134, Nro 11, Sivut 1141–1148 .
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/237452/duo14362.pdf?sequence=1>

Vuoden 2023 valtuustoaloitteen valmistelun aikana pyydettiin kannanotto vanhusneuvostolta ikäihmisten neuvolapalveluiden järjestämiseen. Vanhusneuvosto totesi 12.5.2023 puoltavansa tuolloin tehtyä valtuustoaloitetta ikäihmisten neuvolatoiminnan perustamiseksi ikäihmisten ennalta-ehkäisevänä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluna koko Kanta-Hämeen alueella ja suositti sen toteuttamista.

Vastauksena vuoden 2023 valtuustoaloitteeseen monialainen valmisteluryhmä totesi, että huomiota tulee kiinnittää seuraaviin seikkoihin:

- kohdentamattomista terveystarkastuksista ei ole näyttöä isommissa tutkimuksissa

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveystarkastuksen ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

- haasteena on, että hyväkuntoiset ja itseään hyvin hoitavat hakeutuvat palvelun piiriin, mutta oikeasti sitä tarvitsevat eivät välttämättä aktiivisesti hakeudu palveluihin. Tässä korostuu tunnistaminen erilaisissa kohtaamisissa

- ikäneuvolatarkastukseen valittava ikäryhmä ja asiakkaiden tunnistaminen kannattaa miettiä siten, että resurssin kohdentaminen on mahdollisimman vaikuttavaa

- avuksi sähköiset terveystarkastukset, kuntoutuksen ja sosiaalipalveluiden käyttämät mittarit, herätteenä myös palvelujen käyttö jne.

- HVA:lla tarvittaisiin työkaluja, joilla asiakaskunnasta poimitaan hoidosta hyötyvät (esimerkkinä terveystarkastus), jolloin hoito voidaan kohdentaa siitä eniten hyötyviin

- neuvolatoiminnan lisäksi tulee miettiä ja rakentaa palvelupolut, joille asiakkaat tarkastuksilta huomioiden perusteella ohjataan.

Edelleen todettiin, ettei ikäihmisten neuvolatoiminnan ei tarvitse olla pelkästään terveystarkastuksia, se voi olla myöskin monen erilaisen toimijan muodostama verkosto, jossa on erilaisia käytäntöjä, joilla pyritään tunnistamaan ikääntyneiden tilanteita ja kohdistamaan niihin sopivia interventioita, ohjausta ja neuvontaa sekä palveluita ennaltaehkäisevässä mielessä ikäihmisten hyvinvoinnin, terveyden ja kotona asumisen arjen tukemiseen.

Edelleen todettiin, että ikäihmisten neuvolatoiminnan valmistelua on tarkoituksenmukaista jatkaa osana hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanoa. Varsinaiset päätökset asiasta tehdään valmistelun perusteella. Mikäli päätökset edellyttävät talousarviomäärärahaa, käsitellään asia osana normaalia vuotuista talousarvioprosessia.

Em. valmistelu vuoden 2023 valtuustoaloitteeseen hyväksyttiin aluevaltuustossa ja asian käsittely päättyi. Sitten hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelmassa eikä talousarvioissa 2024–2025 ole ollut esillä toiminnallisista ja taloudellisista syistä ikäneuvolatoiminnan perustamiseen liittyviä esityksiä tai määrärahoja.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on jatkettu ikäihmisten ennaltaehkäisevien palveluiden osalta verkostomaista yhteistyötä ikääntyneiden tilanteiden tunnistamiseksi ja olemassa oleviin

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

36

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

interventioihin ohjaamiseen niin perusterveydenhuollon avopalveluiden, kuntoutuksen ja ikäihmisten asiakasohjauksen osalta. Organisaatiossa ovat lisäksi lähteneet kehittymään asiakkaita varten erilaiset digitaaliset palvelut ja asiointimahdollisuudet, ohjauksen ja neuvonnan ensilinjat ja myöskin hyvinvointialueen moniammatillisen henkilöstön osaamista ja työkaluja on kehitetty mm. laajalla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen materiaalipaketin koostamisella intraan.

Kuntoutuspalveluissa on käytössä iäkkäiden ennalta ehkäisevän kuntoutuksen malli, jossa tunnistetaan varhaisia toimintakyvyn heikkenemisen merkkejä henkilöillä, joilla ei ole kotihoidon palveluita. Heidät ohjataan fysioterapeutin arvioon. Toimintamallissa iäkkään tilanteesta riippuen asiakas ohjataan liikuntatoimen tai kuntoutuspalveluiden voimatasapainoryhmään ja kartoitetaan mm. apuvälineiden tarpeita. Toimintamallin varhaiset tulokset näyttävät siltä, että toiminta on vaikuttavaa ja parantaa iäkkäiden toimintakykyä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vahvistamiseksi hyvinvointialueella on RRP2-hankkeen avulla kehitetty Hyte-palveluohjauksen toimintamallia ja siihen liittyviä työkaluja, kuten esimerkiksi Hyvinvointisi tueksi -sivusto. Sivustolle on koottu kantahämäläisille tarkoitettuja hyvinvointia edistäviä palveluja ja toimintaa, joita järjestävät kunnat, järjestöt, seurakunnat ja hyvinvointialue.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue tarjoaa asukkailleen, myös ikääntyneille, elintapaohjausta, joka sisältää ohjausta hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja toimintakyvyn edistämiseen sekä sairauksien, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn.

Ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea edistävää tukea viedään parhaillaan eteenpäin edelleen kahden STM:n rahoittaman hankkeen kautta. Muistijälki - aivoterveyttä elämän varrelle hankkeessa kehitetään näyttöön perustuvaa FINGER-toimintaa alueella toimivaksi muistisairauksien ennalta-ehkäisytoimintamalliksi. Hankkeen toimenpiteinä on esimerkiksi tiedottaminen, elintapaohjausryhmät ja riskitestit suuremmalle joukolle. Kohderyhmä on rajattu ikääntyneisiin ihmisiin. Ikä iloiten - selvästi eteenpäin -hankkeen tarkoituksena on kantahämäläisten ikääntyneiden (eläköityvät ja yli 65-vuotiaat) hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen erityisesti ryhmissä, joita ei tavoiteta nykyisillä palveluilla. Hankkeessa lisätään eri toimijoiden yhteistyötä, luodaan varhaisen puuttumisen toimintamalli ja kehitetään ikääntyneiden elämän taitekohtiin ryhmäohjausta ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

37

Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025
Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026

Toimialoilla nähdään edelleen toimivana ja taloudellisena ratkaisuna jatkaa verkostomaisen työn kehittämistä ja työkalujen tuottamista niin väestön ja ikääntyneiden kuin eri puolilla hyvinvointialuetta työskentelevien, ikääntyneitä kohtaavien ammattilaistan käyttöön.

Yhteenveto: Hyvinvointialueella ei ole taloudellisia mahdollisuuksia perustaa laaja-alaista ikäihmisten neuvolatoimintaa. Kohdentamattoman neuvolatoiminnan hyödyistä ei ole näyttöä. Hyvinvointialueella toimialojen ja tulosalueiden yhteistyönä panostetaan ikääntyneiden toimintakyvyn alenemisen riskien tunnistamiseen ja niihin puuttumiseen.

Todetaan, että vanhusneuvosto käsittelee vastineen valtuustoaloitteeseen kokouksessaan 27.11.2025 ja toimittaa sen jälkeen lausuntonsa lautakuntien käyttöön.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 12.4 § kohta 4

Terveidenhuollon toimialajohtajan päätösesitys

Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.

2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Abouessa Ehab saapui tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	38
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämäkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Aluehallitus 08.12.2025 § 442

Valmistelija hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska(at)omahame.fi

Selostus Elämäkaarilautakunta sekä terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta ovat osaltaan antaneet vastaukset valtuustoaloitteeseen koskien ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämistä ja sen käyttöönottoa seuraavalla valtuustokaudella Kanta-Hämeen hyvinvointialueella. Vanhusneuvoston lausunto on liitteenä.
(JH, JL)

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 §

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus

1. päättää hyväksyä valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen omalta osaltaan ja

2. esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja toteaa lisäksi, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluevaltuusto 16.12.2025 § 125

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	39
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 §

Aluehallituksen päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja toteaa lisäksi, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Käsittely

Keskustelun aikana Johanna Häggman esitti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Puheenjohtaja totesi aluevaltuuston kannattavan yksimielisesti Johanna Häggmanin esitystä asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Täytäntöönpano

jättäjä

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Vanhusneuvosto 19.01.2026 § 5

Valmistelija

vanhusneuvoston puheenjohtaja Soila Nordström
1. varapuheenjohtaja Pirjo-Liisa Snellman-Tenhunen
2. varapuheenjohtaja Lea Mäkelä

Selostus

Vanhusneuvosto sai hyvinvointialueen vastauksen valtuustoaloitteeseen ja kuuli esittelyn asiasta kokouksessaan 27.11.2025. Vanhusneuvosto päätti tuolloin, että se haluaa vielä tulevissa kokouksissaan jatkaa asian käsittelyä sekä saada lisää tietoa ja perusteluita hyvinvointialueella nyt tehtyihin suunnitelmiin.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	40
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Aluevaltuusto päätti kokouksessaan 16.12.2025 palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Liitteenä vanhusneuvoston 27.11.2025 kokouksen pykälä 29 sekä vanhusneuvoston kannanotto 1/2026 Ikäihmisten neuvolatoiminta.

Puheenjohtajan päätösesitys

Vanhusneuvosto

1. käy lähetekeskustelun, jonka perusteella puheenjohtajisto valmistelee lausunnon koskien valtuustoaloitetta ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämisestä ja sen käyttöönotosta Kanta-Hämeen hyvinvointialueella.
2. lähettää sen edelleen elämänkaari- ja terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnille tiedoksi ja käsiteltäväksi.

Muutettu päätösehdotus

Vanhusneuvosto

1. Puheenjohtajisto muokkaa käydyin keskustelun perusteella kokouksessa esitellyn lausuntoluonnoksen, jonka jälkeen lausunto lähetetään sähköpostilla jäsenille kommentoitavaksi määräajassa. Jäsenten kommentoinnin jälkeen puheenjohtajisto lähettää lausunnon eteenpäin.
2. lähettää sen edelleen elämänkaari- ja terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnille tiedoksi ja käsiteltäväksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	41
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Valmistelija

asiakasohjauksen tulosaluejohtaja Annukka Kuismin, puh. 050 550 2263, annukka.kuismin(at)omahame.fi, kuntoutuksen tulosaluejohtaja Virpi Kröger, puh. 050 591 7034, virpi.kroger(at)omahame.fi, tulosalueyhtiöjohtaja Auli Anttila, puh. 040 330 5815, auli.anttila(at)omahame.fi, tulosaluejohtaja, perusterveydenhuollon avopalvelut Tiina Merivuori, puh. 040 662 9033, tiina.merivuori(at)omahame.fi

Selostus

Ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittäminen – täydennetty vastaus

Täydennykset on laadittu vanhusneuvoston kannanoton 1/2026 (19.1.2026) perusteella ja ne on tarkoitettu liitettäväksi osaksi aiempaa vastausta lautakunta- ja valtuustokäsittelyihin.

Vanhusneuvoston kannanotossa on korostettu tarvetta tehdä näkyväksi, millä konkreettisilla tavoilla ikääntyvien hyvinvointiin ja toimintakykyyn liittyviä riskejä tunnistetaan ja miten tunnistaminen johtaa käytännön toimenpiteisiin.

Aluevaltuuston aiemmissä käsittelyissä on todettu, että laaja-alaisen, koko ikääntyvää väestöä koskevan erillisen neuvolatoiminnan perustaminen ei ole vaikuttavuuden ja resurssien näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Ikääntyvien ennaltaehkäisevä ja hyvinvointia tukeva toiminta toteutuu käytännössä olemassa olevien palvelujen, omahoitajamallin, moniammatillisen yhteistyön, kuntoutuksen ja asiakasohjauksen kautta sekä yhteistyössä kuntien ja kolmannen sektorin kanssa.

Kansansairauksien riskejä tunnistetaan jo työikäisillä aikuisilla ja riskeihin puututaan; tulevien terveysongelmien ennakkoinnin pohja luodaan jo tässä vaiheessa.

Oma Hämeessä on jo nyt ennakoivia toimintamalleja ja olemme kehittämässä niitä lisää ja myös toimintamalleja kootaan yhtenäisiksi kokonaisuuksiksi tavoitteena kaikille asiakkaille soveltuvat vaikuttavat hoitoketjut. Ikääntyvien ja iäkkäiden kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että neuvolatoiminta on ikään kuin integroituna kaikkeen toimintaan, jotta tavoitamme ja saamme hoidon piiriin ne, jotka hyötyvät toimenpiteistä. ”Integroitu vanhusneuvola” voidaan ymmärtää olemassa olevien palveluprosessien kokonaisuutena, ei erillisenä uutena palveluna. Digitaalisia ratkaisuja kuten digitaalisia hoitopolkuja kehitetään samalla kuin myös toimintamalleja, joilla tavoitetaan ikääntyviä paremmin. Asiakasohjauksen käytänteitä ja prosesseja muokataan parhaillaan, jotta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	42
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

voidaan paremmin vastata ikääntyvän väestön tarpeisiin tiukan talouden aikana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamallit ovat käytössä kaikissa ikäluokissa: Liikunta, mielen hyvinvointi ja päihteet, ravitsemus, uni ja palautuminen, kulttuuri, sosiaaliset suhteet ja osallisuus, arki ja toimeentulo ja arjen turvallisuus. Toimintamallit ovat käytössä kaikissa palveluissa.

Kohdistamattomat eli koko ikääntyvien väestöön kohdistuvat seulonnat/vastaanotot eivät ole vaikuttavia. Osa väestöstä on jo hoidon piirissä ja heille ennalta ehkäisy tulee toteuttaa yksilöllisesti osana palvelua. Osa väestöstä ei osallistu seulantyyppisille vastaanotoille, vaan tarvitaan muistijälki-hankkeen mukaisia työtapoja yhteistyössä kuntien ja kolmannen sektorin kanssa, jotta tavoitetaan niitä, jotka eivät ole palveluiden piirissä, mutta joilla on suurentunut sairastumisen tai toimintakyvyn laskun riski.

Muistisairaudet, sydän ja verisuonisairaudet, diabetes

Muistijälki-hankeessa tavoitetaan muistisairauden riskissä olevia, jotka hyötyvät ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä, Finger-mallin mukaisesta toiminnasta ja hankkeessa edistetään aivoterveyttä. Yhteistyötä tehdään verkostomaisesti kuuntien ja yhdistysten kanssa ja kootaan yhteen ja juurrutetaan toimintaan Kanta-Hämeen muistipolkumalli muistisairauksien tunnistamiseksi ja palveluihin ohjaamiseksi. FINGER-toimintamalli on tutkimusnäyttöön perustuva kokonaisvaltainen elintapaohjelma, jonka tavoitteena on ehkäistä muistisairauksia ja edistää aivoterveyttä. Sydän- ja verisuonisairauksien riskitekijöiden hallinta on osa toimintamallia. Diabetesriskin tunnistamisen digipolku on käytössä koko väestöllä. Tämän avulla voi arvioida riskiä sairastua tyyppiin II diabetekseen ja riskissä olevat ohjautuvat hoidon piiriin.

Laboratoriokokeiden seulonnat eivät ole vaikuttavia ikääntyneelle, vaan ne tulee valita oireiden ja riskiarvioiden perusteella.

Toimintakyvyn lasku, kulkemisvaikeudet, kaatumiset

Tällä hetkellä ensirollaattorin hakijoille tarjotaan fysioterapeutin vastaanottoa ja terveysasemien muilla vastaanotoilla tunnistetaan fyysisen toimintakyvyn lasku ikääntyneellä ja heidät ohjataan fysioterapeutin arvioon. Toimintatavan tehostamiseksi luodaan lisäksi toimintamalli muistidigipolkuun sekä alueen päivystyspisteisiin, josta ohjataan fysioterapeutin arvioon ikääntyvät, joilla kaatumisia tai liikkumisvaikeuksia ilman akuuttia sairautta. Samoin fysioterapeutin vastaanotolta ohjataan tarvittaessa jatkoselvittelyyn terveysaseman hoitajalle ja lääkärille.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	43
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

Fyysisen toimintakyvyn parantamiseksi on käytössä vaikuttava ikääntyvän ennalta ehkäisevä kuntoutus, jossa kartoitetaan apuvälineiden tarve sekä ohjataan voima-tasapainoryhmäkuntoutukseen.

Lisäksi voidaan hyödyntää liikuntalähetettä kuntien liikuntapalveluihin, mikä annetaan fysioterapeutin vastaanotolta, kun ei ole kuntoutuspalveluiden tarvetta, mutta asiakas tarvitsee ohjausta sopivan liikuntamuodon löytymiseksi tai ohjauksen liikuntatoimen voima-tasapainoryhmiin.

Alkoholi-interventio

Alkoholin käytön puheeksi otto ja lyhytneuvonta –toimintamallit on kuvattu ja otettu käyttöön sosiaali- ja terveystoimissa. Esimerkiksi ikääntyvien ennalta ehkäisevässä kuntoutuksessa ollaan ottamassa toimintamalli käyttöön.

Yksinäisyys

Yksinäisyys on ikääntyneillä merkittävä hyvinvointi- ja terveysriski, joka voi heikentää toimintakykyä ja lisätä palvelujen tarvetta sekä fyysisen että psyykkisen terveyden näkökulmasta.

Yksinäisyyden tunnistaminen edellyttää, että se huomioidaan systemaattisesti osana ikääntyneiden kaikkia palvelukontakteja. Yksinäisyyden kokemusta tunnistetaan erityisesti omahoitajan kartoituksissa, palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä sekä ikääntyvien ennalta ehkäisevän kuntoutuksen kontakteissa. Kun yksinäisyys nousee keskeiseksi asiakkaan hyvinvointiin vaikuttavaksi tekijäksi, asiakas voidaan ohjata jatkotoimenpiteisiin, joita ovat esimerkiksi yhteistyö asiakasohjauksen kanssa, ohjaus kolmannen sektorin tarjoamaan toimintaan, ryhmämuotoisiin palveluihin tai muuhun yhteisöllistä osallisuutta tukevaan toimintaan. Tavoitteena ei ole luoda erillistä palvelua yksinäisyyden hoitamiseksi, vaan varmistaa, että yksinäisyyden riski tunnistetaan osana nykyisiä palveluprosesseja ja että ammattilaisilla on käytössään selkeät toimintamallit jatko-ohjaukseen.

Johtopäätös

Vanhusneuvosto on nostanut tärkeitä näkökohtia, joita olemme jo huomioineet ja huomioimme toiminnassamme. Esimerkkinä mainittakoon ennakoiva riskien tunnistaminen palvelutapahtumien yhteydessä, fysioterapeutin kohdennettu interventio ensirollaattorin haun yhteydessä tai yhteistyö Muistijälki-hankkeessa. Emme näe kuitenkaan tarpeellisuutta käynnistää varsinaista ikäneuvolatoimintaa kohdentamattomalle väestölle, koska laaja-alaisen, koko ikääntyvää väestöä koskevan erillisen

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	44
Aluevaltuusto	§ 43	27.05.2025		
Aluehallitus	§ 212	09.06.2025		
Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta	§ 77	26.11.2025		
Aluehallitus	§ 442	08.12.2025		
Aluevaltuusto	§ 125	16.12.2025		
Vanhusneuvosto	§ 5	19.01.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 49	27.05.2026		

neuvolatoiminnan perustaminen ei ole vaikuttavuuden ja resurssien näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.4 § kohta 4

Vs. toimialajohtajan/ikäihmisten palvelut päätösesitys

Elämänkaarilautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Lisäksi elämänkaarilautakunta päätti esittää samalla toimenpideoitteena, että selvitetäisiin mahdollisuus käynnistää esimerkiksi hankerahoituksella seuraavalla valtuustokaudella pilotti ikäihmisten neuvolatoiminnan kehittämiseksi siten, että se kohdistuisi niihin henkilöihin, jotka eivät ole säännöllisten palveluiden piirissä.

Täytäntöönpano Päätösesitys / aluehallitus

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Liitteet

Numero	Otsikko
6	Vanhusneuvoston päätös valtuustoaloitteeseen
7	Kannanotto 1/2026 Ikäihmisten neuvolatoiminta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	45
Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026		

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien yhteisöllisen asumisen sisältöä

Aluevaltuusto 28.10.2025 § 97

Selostus

Valtuuston kokouksessa 28.10.2025 on jätetty valtuustoaloite Yhteisöllisen asumisen sisältö

Aloitteen on jättänyt kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä ja sen ovat allekirjoittaneet Vuokko Syväntö, Elise Oikari, Päivi Räsänen, Antti Ahonen, Kylli Kylliäinen ja Johanna Häggman.

Valtuustoaloite:

”Vanhuuden asumisen kivijalkoina ovat koti, kotihoito ja asiakasohjaus. Nyt on kuitenkin niin että muutaman minuutin kotihoitoon käynti vanhuksen kotona ei riitä vanhuksen mielen hyvinvoinnin tarpeisiin vaan ainoastaan varmistamaan vanhuksen perushoidon fyysiset tarpeet.

Yksinäisyyden ja vanhuksen sairauteen liittyvät epävarmuuden tunteet aiheuttavat lukuisia ambulanssireissuja. Tähän arjenhallinnan tarpeeseen on hyvinvointialue tarjonnut Yhteisöllistä asumista, jossa vanhus saa tukea ja sosiaalisia kontakteja päiväsaikaan joko lyhytaikaisilla jaksoilla tai pitkäaikaisempaan sijoitukseen Yhteisölliseen asumisyksikköön. Teoriatasolla suunnitelma on hyvä.

On kuitenkin huomioitava kolikon toinen puoli. Vanhukselle muutto pois omasta kodista on jo ensimmäinen trauma. On oletettavaa, että asuminen Yhteisöllisen asumisen yksikössäkin tulee olemaan välivaihe vanhuksen asumisjärjestelyissä. Edessä on vielä yksi muutto ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, jolloin vanhuksen elämän loppusuora muodostuu muutoista, luopumisesta ja elämänhallinnan murentumisesta.

Toinen tärkeä kysymys on, mitä yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta on ja kuka sitä tekee? Jotta yhteisöllisen asumisen arki olisi muutakin kuin TV:n yhdessä katsomista, tarvitaan arjenaktivointiin ja vanhuksen yhteisöllisyyden tukemiseen siihen koulutettu ohjaaja. Ammattitaitoisen ohjaajan toimesta aikaan orientoituminen, ohjattu ryhmätoiminta ja yksilökuntoutus taiteen ja kulttuurin keinoin huomioiden muistikuntoutus, Tunteva -kohtaamisen malli sekä muut sosiokulttuurisen

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	46
Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026		

kuntoutuksen keinot tuottaisi maksimaalisen yhteisöllisen asumisen hyödyt.

Kristillisdemokraatit esittävät, että Yhteisöllisen asumisen sosiaalisen kanssakäymisen edistävästä toiminnasta tehdään tarvittava suunnitelma sisältäen siihen tarvittavan henkilöstömitoituksen.”

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäntö 132 § 1-2 mom.

Aluehallituksen päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 03.11.2025 § 370

Valmistelija hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska@omahame.fi

Selostus Aluevaltuuston kokouksessa 28.10.2025 on jätetty valtuustoaloite koskien yhteisöllisen asumisen sisältöä.
(JS)

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäntö 132 §
Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen ikäihmisten palveluiden toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	47
Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026		
Muutoksenhaku	Ei muutoksenhakuoikeutta			

Vanhusneuvosto 27.03.2026 § 13

Valmistelija ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen
puh. 0405389357, jorma.haapanen(at)omahame.fi
kotihoiton tulosaluejohtaja Anne Hintsala, puh. 0406766249
anne.hintsala(at)omahame.fi
asiantuntija Mari Nummela, puh. 040330 6150
mari.k.nummela(at)omahame.fi

Selostus Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluu sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen, jonka tarjontaa on Kanta Hämeessä tarkoitus lisätä arviolta noin 50 paikalla vuosittain. Yhteisöllinen asuminen muodostaa kuitenkin vain osan ikäihmisten asumisen kokonaisuudesta, eikä se yksin vastaa alueen moninaisiin asumistarpeisiin. Kanta Hämeen kunnissa on tarvetta myös muunlaisille ikäihmisille suunnatuille asumisratkaisuille, kuten erilaisille senioriasumisen muodoille, ja kunnilla on keskeinen rooli näiden kehittämisessä.

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen on valtakunnallisesti vielä varsin uusi palvelumuoto, jonka palvelusisältöä ja toteuttamistapoja tullaan täsmentämään tulevien vuosien aikana. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen palvelun sisältö, toteuttamistavat sekä resurssit on määritelty yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksessa, jota toteutetaan asiakaslähtöisesti yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman perusteella. Tavoitteena on, että ikääntynyt henkilö siirtyy yhteisölliseen asumiseen oikea-aikaisesti ja saa siellä riittävän ja yksilöllisen tuen siten, että asuminen mahdollistaa turvallisen elämän samassa kodissa elämän loppuvaiheeseen saakka ilman tarvetta myöhemmille muutoksille asumismuodossa.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta (SKE-toiminta) on olennainen ja lakisääteinen osa sosiaalihuoltolain mukaista yhteisöllistä asumista. Palvelukuvauksessa (päivitetty 12/2025) on määritelty SKE-toiminnan tavoitteet, sisällöt, järjestämistavat sekä toimintaan osallistuvan henkilöstön määrä ja osaamisvaatimukset.

Palvelukuvauksen mukaan SKE-toiminta tulee olla monipuolista, jotta se ylläpitää ja edistää asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä toimintakykyä. SKE-toiminta on aina ryhmämuotoista ja tukee osallistujien vuorovaikutusta ja keskinäisiä suhteita. SKE-toiminta tulee olla tavoitteellista ja sitä pitää kehittää jatkuvasti. SKE-toiminta ja yhteisöllisyys

Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026

ovat osa yhteisöllisen asumisen yksikön arkea. Asiakkaat nähdään oman elämänsä asiantuntijoina ja heillä on oikeus päättää omasta arjestaan. Asiakkaaseen tulee tutustua heti hänen muuttaessaan. Asiakkaan omahoitaja (tai muu vastaava henkilökuntaan kuuluva) haastattelee asiakkaan. Asiakkaan elämänhistorian, henkilökohtaisten voimavarojen, kiinnostuksenkohteiden sekä yhteisölliseen toimintaan ja uuteen asuinympäristöön liittyvien odotusten tunnistaminen on keskeistä palvelujen laadun ja yksilöllisyyden varmistamisessa.

Asiakkaan osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen ja siihen liittyvät tuen tarpeet tulee huomioida osana hänen yksilöllistä toteuttamissuunnitelmaansa. Omahoitaja ja SKE-toiminnan ohjaaja yhdessä asiakkaan kanssa suunnittelevat hänen tarpeidensa ja toiveidensa mukaan, miten usein tapahtuvaan ja millaiseen SKE-toimintaan asiakas on halukas osallistumaan. Yhteisöllisen asumisen henkilöstö on tietoinen saatavilla olevasta SKE-toiminnasta ja aktiivisesti kannustaa asiakkaita osallistumaan siihen, huomioiden sekä asiakkaiden yksilölliset toiveet, että voimavarat. Jos asiakas tarvitsee yksilöllistä saattoapua osallistuakseen toimintaan, tuen tarve arvioidaan ja mahdollinen saattoapu sisällytetään kotihoidon palveluaikaan kuntouttavana toimintana. Asiakkaiden muistuttaminen ja paikalle kutsuminen ovat SKE-toiminnan ohjaajan tai muun vastuuhenkilön tehtäviä.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa järjestetään viikko-ohjelman mukaisesti, ja ohjelma tulee olla asiakkaiden saatavilla viimeistään viikkoa ennen toiminnan alkua. Sosiaalista kanssakäymistä tukeva toimintatuokio toteutetaan vähintään viitenä päivänä viikossa. Viikko-ohjelmaan sisältyvän toiminnan minimikesto on 30 minuuttia kerrallaan. Lisäksi voidaan järjestää myös lyhyempiä toimintatuokioita tarpeen mukaan. Toimintaa voidaan toteuttaa osittain yhteisesti talon muiden asukkaiden / yksiköiden kanssa esimerkiksi järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia, joissa ovat mukana senioriasumisen sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaita. Yhteisöllisen asumisen asiakkaille on järjestettävä vähintään kaksi omaa viikoittaista toimintatuokiota, jotka kohdistetaan erityisesti heille. Näissä tuokioissa otetaan huomioon asiakkaiden yksilölliset toiveet, tarpeet ja tavoitteet. Toimintaa järjestetään vaihtelevasti sisä- ja ulkotiloissa. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan vuodenkiertoon liittyvät teema- ja juhlapäivät. Asiakkaat voivat käyttää yhteisiä tiloja myös omaehtoiseen kokoontumisiin ohjatun toiminnan ulkopuolella, johon heitä myös tuetaan ja kannustetaan. Yhteisöllisen asumisen yksiköissä on esillä tavaroita ja tarvikkeita, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä ja jumppavälineitä, joita saa lainata ja käyttää yhteisten pelisääntöjen mukaisesti silloinkin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Tarvittaessa henkilökunta opastaa välineiden käytössä, esimerkiksi osana SKE- toiminnan tuokiota.

Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026
Elämäntarkkailautakunta	§ 50	27.05.2026

Erilaisia SKE-toiminnan järjestämistapoja:

Yksikössä voi olla tehtävään nimetty oma SKE-toiminnan ohjaaja tai yhteinen ohjaaja muiden ikääntyneiden palveluiden yksiköiden kanssa (esim. toinen asumisyksikkö tai päivätoiminnan yksikkö). Asiakkaat voivat osittain osallistua toisen, lähellä olevan ikääntyneiden palveluyksikön toimintaan sovitun aikataulun mukaisesti. Tällöin varmistetaan, että molempien asiakasryhmien tarpeet ja tavoitteet otetaan huomioon sekä henkilöstö on tietoinen niistä. Toiminta sisällytetään kummankin yksikön viikko-ohjelmaan. Sosiaalista kanssakäymistä edistävässä toiminnassa voidaan käyttää ulkopuolisia toimijoita (esim. vapaaehtoiset ja järjestöt). Vastuu toiminnan turvallisesta toteuttamisesta ja kokonaisorganisoinnista säilyy yksikön henkilökunnalla. Osa yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävästä toiminnasta voidaan järjestää etähoivateknologian avulla. Työntekijän on kuitenkin oltava läsnä asiakkaiden kanssa.

SKE-toiminnan koordinointi ja kehittäminen:

Yksikössä tulee olla tehtävään nimetty oma SKE-toiminnan ohjaaja tai yhteinen ohjaaja muiden ikääntyneiden palveluiden yksiköiden kanssa. SKE- toiminnan ohjaajalla tulee olla koulutuksensa tai kokemuksensa perusteella riittävät taidot ja kyky edistää yksikön asiakkaiden toimijuutta ja osallisuutta, sekä yhteisöllisyyttä arjessa. SKE- toiminnan ohjaajalla on vastuu koordinoida ja kehittää yksikön yhteisöllistä toimintaa ja toimia yhteyshenkilönä talossa yhteisöllistä toimintaa toteuttavien tahojen kanssa, esim. yhdistystoimijat, kolmannen sektorin toimijat jne. Yhteyshenkilö huolehtii, että yhteisöllisestä toiminnasta tiedotetaan ja asiakkailta on mahdollisuus valita ja osallistua haluamaansa toimintaan. SKE: n toiminnan ohjaaja tekee yhteistyötä tilaajan kanssa sekä tuntee talon yhteisöllisyyden tilanteen ja asukkaat. Yhteisöllisyys ei tarkoita vain sosiaalista kanssakäymistä tukevien toimintatuokioiden järjestämistä ja niihin osallistumista. Yhteisöllisyyden luominen ja vahvistaminen yksikössä ei ole yksin yhteisöllisen toiminnan SKE toiminnan ohjaajan vastuulla, vaan kaikki yhteisöllisen asumisen yksikössä työskentelevät sitoutuvat yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Kaikessa arjen toiminnassa huomioidaan yhteisöllisyyden lisäämisen ja tukemisen periaatteet.

Asiakkailta on mahdollisuus osallistua yksikön toiminnan suunnitteluun ja sitä koskevaan päätöksentekoon. Yhteisöllisen asumisen yksikössä tulee toimia asukasraati, jonka toimintaan kaikilla asukkailla on mahdollisuus osallistua. Asukasraati kokoontuu säännöllisesti kuukausittain. Asukasraati tarjoaa asukkaille mahdollisuuden tuoda esiin näkemyksiään toiminnan kehittämisen suunnasta. Asukasraadin toiminnasta laaditaan dokumentaatio, kokousmuistioden muodossa, jotka tulee saattaa asukkaiden saataville. Yhteisöllisen toiminnan sekä asukasraatien toteutumista valvoo hyvinvointialue.

Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lyhytaikaisessa yhteisöllisessä asumisessa järjestetään muutaman kerran viikossa ohjattuja toimintatuokioita henkilöstön toimesta ja yhteiset tilat tukevat asukkaiden välistä kanssakäymistä.

Yhteisöllisen asumisen yksiköt valvovat toimintansa laatua, turvallisuutta ja asianmukaisuutta pääasiassa omavalvonnalla, kuten muissakin sosiaalihuollon yksiköissä. Yhteisöllisen asumisen omavalvontasuunnitelmasta pitää käydä ilmi sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan sisältö ja palvelun tuottamisen resurssit. Toiminnan sisältö ja asiakkaiden palvelujen tarve määrittää toteutukseen osallistuvan henkilöstön määrän ja osaamisvaatimukset. Hyvinvointialue huolehtii sosiaalista kanssakäymistä tukevan toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta Lupa- ja valvontaviraston (lvv) sekä yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksen edellyttämällä tavalla ohjaus- ja valvontakäyntien yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella todetaan, että Kanta-Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen nykyinen palvelukuvaus ja toimintamalli vastaavat valtuustoaloitteessa esitettyihin tarpeisiin sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan sisällön, suunnitelmallisuuden ja henkilöstöresursoinnin osalta. Tämän vuoksi erillisen uuden suunnitelman laatiminen ei ole tarpeen, vaan toiminnan kehittäminen jatkuu osana olemassa olevaa yhteisöllisen asumisen palvelukokonaisuutta.

Liitteenä yhteisöllinen asuminen -kuvaus.

Puheenjohtajan päätösesitys

1. Vanhusneuvosto merkitsee asian tiedoksi.
2. Puheenjohtajisto valmistelee käydyn keskustelun perusteella lausuntoluonnoksen, jonka jälkeen lausunto lähetetään sähköpostilla jäsenille kommentoitavaksi määräajassa. Jäsenten kommentoinnin jälkeen puheenjohtajisto lähettää lausunnon eteenpäin.

Päätös

Vanhusneuvosto

1. päätti merkitä asian tiedoksi.
2. päätti että puheenjohtajiston valmisteleva lausuntoluonnos molempiin yhteisöllisen asumisen valtuustoaloitteisiin lähetetään kokouksen

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

51

Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026

jälkeen jäsenille ja varajäsenille kommentoitavaksi määräajassa, jonka jälkeen puheenjohtajisto viimeistelee lausunnon kommenttien ja kokouksessa käydyn keskustelun perusteella. Viimeistely lausunto lähetetään vielä jäsenille nähtäväksi ennen lausunnon eteenpäin lähettämistä.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 50
734/00.01.03.00/2025

Valmistelija

ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen,
puh 040 538 9357, jorma.haapanen(at)omahame.fi
kotihoidon tulosaluejohtaja Anne Hintsala, puh. 040 676 6249,
anne.hintsalas(at)omahame.fi
asiantuntija Mari Nummela, puh. 040 330 6150
mari.nummela(at)omahame.fi

Selostus

Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluu sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen, jonka tarjontaa on Kanta Hämeessä tarkoitus lisätä arviolta noin 50 paikalla vuosittain. Yhteisöllinen asuminen muodostaa kuitenkin vain osan ikäihmisten asumisen kokonaisuudesta, eikä se yksin vastaa alueen moninaisiin asumistarpeisiin. Kanta Hämeen kunnissa on tarvetta myös muunlaisille ikäihmisille suunnatuille asumisratkaisuille, kuten erilaisille senioriasumisen muodoille, ja kunnilla on keskeinen rooli näiden kehittämisessä.

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen on valtakunnallisesti vielä varsin uusi palvelumuoto, jonka palvelusisältöä ja toteuttamistapoja tullaan täsmentämään tulevien vuosien aikana. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen palvelun sisältö, toteuttamistavat sekä resurssit on määritelty yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksessa, jota toteutetaan asiakaslähtöisesti yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman perusteella. Tavoitteena on, että ikääntynyt henkilö siirtyy yhteisölliseen asumiseen oikea aikaisesti ja saa siellä riittävän ja yksilöllisen tuen siten, että asuminen mahdollistaa turvallisen elämän

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

52

Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026

samassa kodissa elämän loppuvaiheeseen saakka ilman tarvetta myöhemmille muutoksille asumismuodossa.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta (SKE-toiminta) on olennainen ja lakisääteinen osa sosiaalihuoltolain mukaista yhteisöllistä asumista. Palvelukuvauksessa (päivitetty 12/2025) on määritelty SKE-toiminnan tavoitteet, sisällöt, järjestämistavat sekä toimintaan osallistuvan henkilöstön määrä ja osaamisvaatimukset.

Palvelukuvauksen mukaan SKE-toiminta tulee olla monipuolista, jotta se ylläpitää ja edistää asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä toimintakykyä. SKE-toiminta on aina ryhmämuotoista ja tukee osallistujien vuorovaikutusta ja keskinäisiä suhteita. SKE-toiminta tulee olla tavoitteellista ja sitä pitää kehittää jatkuvasti. SKE-toiminta ja yhteisöllisyys ovat osa yhteisöllisen asumisen yksikön arkea. Asiakkaat nähdään oman elämänsä asiantuntijoina ja heillä on oikeus päättää omasta arjestaan. Asiakkaaseen tulee tutustua heti hänen muuttaessaan. Asiakkaan omahoitaja (tai muu vastaava henkilökuntaan kuuluva) haastattelee asiakkaan. Asiakkaan elämänhistorian, henkilökohtaisten voimavarojen, kiinnostuksen kohteiden sekä yhteisölliseen toimintaan ja uuteen asuinympäristöön liittyvien odotusten tunnistaminen on keskeistä palvelujen laadun ja yksilöllisyyden varmistamisessa.

Liitteenä hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannanotto.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.4 § kohta 4

Vs. toimialajohtajan/ ikäihmisten palvelut päättösesitys

Elämänkaarilautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Päätösesitys /aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Liitteet

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	53
Aluevaltuusto	§ 97	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 370	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 13	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 50	27.05.2026		

Numero	Otsikko
8	Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannanotto

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	54
Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026		

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien käyttövaran säätämistä yhteisölliseen asumiseen

Aluevaltuusto 28.10.2025 § 96

Selostus

Valtuuston kokouksessa 28.10.2025 on jätetty valtuustoaloite Käyttövaran säätäminen yhteisölliseen asumiseen

Aloitteen on jättänyt Satu Taiveaho ja sen ovat allekirjoittaneet Satu Taiveaho, Terhi Lehtonen, Kylli Kylliäinen, Salla Fagerström, Silja Nurmi, Ranjith Kumar Prabhakaran, Timo Viitanen, Mia Heinonen, Lauri Jormanainen, Piritta Järvinen, Marko Mustiala, Minna Lax, Minna Belik, Tarja Kirkkola-Helenius, Satu Viksten, Juhani Lehto, Erja Hirviniemi, Sari Auvinen, Eija Saksala, Emma Kolu, Päivi Räsänen, Vuokko Syväntö, Elise Oikari ja Johanna Wiisak.

Valtuustoaloite:

”Yhteisöllinen on lisääntynyt ja on osin korvaamassa aiempaa palveluasumista ja jopa ympärivuorokautista asumista.

Yhteisöllisessä asumisessa ei ole kuitenkaan lailla turvattu ns. käyttövaraa eli oman rahan, mikä tulee jäädä pakollisten palvelun maksujen jälkeen.

Tällainen käyttövara on ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja oli aiemmin olleessa palveluasumisessa.

Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaat maksavat erikseen vuokran ja vuokrasopimuksessa määritellyt asumismaksut sekä yhteisöllisen toiminnan maksun, kotihoidon maksut sekä ateriapalvelun ja muun kotona asumisen tukipalveluiden maksut.

Yhteisöllisessä asumisessa asuvilla on usein ravintokuluja, isoja lääkekulujen omavastuuosuuksia, silmälas- ja hammashoitomenoja ynnä muita menoja, jotka maksavat itse. Myös yhteisöllisessä asumisessa asuvan henkilön vaate- ja muut arkiseen elämään kuuluvat menot ovat usein suurempia kuin ympärivuorokautisen asumispalvelun piirissä olevilla.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

55

Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026

Yhteisöllisessä asumisessa asuvat ovat usein ympärivuorokautisen asumispalvelun asiakkaita parempikuntoisia toimintakyvyltään, jolloin myös kulutustarpeet ja -mahdollisuudet ovat suuremmat. On siis perusteltua, että yhteisöllisessä asumisessa määriteltäisiin ympärivuorokautista asumispalvelua korkeampi minimikäyttövara.

Käyttövaraksi voisi asettaa esimerkiksi toimeentulotuen perusosaa vastaava summa, koska asiakkailla on itse maksettavana myös ruokakulut.

Oma Hämeessä on valtakunnallisen linjan mukaan vähennetty ja vähentämässä ympärivuorokautista palveluasumista merkittävästi (mm. 120 asumispaikkaa vuonna 2026) ja samalla ollaan lisäämässä yhteisöllistä asumista (50 asumispaikkaa lisää vuonna 2026).

Jotta tämän suunnitelman mukaan voidaan edetä ja jotta palvelu olisi kaikkien ulottuvissa tasavertaisesti, on välttämätöntä määritellä Oma Hämeen alueella tälle asumismuodolle myös käyttövara. Näin toimittiin aiemmin kunnissa myös palveluasumisen (tavallisen ja tehostetun palveluasumisen) osalta ennen kuin asiasta säädettiin valtakunnallisesti lailla.

On myös huomioitava, että asumisratkaisut tulee aina määrittää asiakkaan tarpeista lähtöisin eikä yhteisöllinen asuminen sovi kaikille asiakasryhmille.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Oma Häme ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin käyttövaran säätämiseksi Oma Hämeen alueen yhteisölliseen asumiseen.”

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäätö 132 § 1-2 mom.

Puheenjohtajan päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	56
Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026		

Valmistelija	hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396, katja.tommiska@omahame.fi
Selostus	Aluevaltuuston kokouksessa 28.10.2025 on jätetty valtuustoaloite koskien käyttövaran säätämistä yhteisölliseen asumiseen. (JS)
Toimivallan peruste	Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 §
Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys	Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen ikäihmisten palveluiden toimialalle valmisteltavaksi.
Päätös	Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.
Täytäntöönpano	
Muutoksenhaku	Ei muutoksenhakuoikeutta

Vanhusneuvosto 27.03.2026 § 14

Valmistelija	ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen puh. 0405389357, jorma.haapanen(at)omahame.fi kotihoidon tulosaluejohtaja Anne Hintsala, puh. 0406766249 anne.hintsala(at)omahame.fi asiantuntija Mari Nummela, puh. 040330 6150 mari.k.nummela(at)omahame.fi
Selostus	Sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen on suhteellisen uusi palvelumuoto, joka on ollut käytössä vasta muutaman vuoden ajan. Yhteisöllinen asuminen korvasi sosiaalihuoltolaissa aiemmin käytetyn käsitteen tavallinen palveluasuminen. Laki astui voimaan 1.1.2023, ja Kanta Hämeessä palvelu otettiin käyttöön sen perusteella 1.12.2023. Nykyisen sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaan yhteisöllinen asuminen on hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa asukkaat asuvat omissa asunnoissaan, saavat yksilöllistä apua arkeensa ja voivat osallistua sosiaalista kanssakäymistä edistä-

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

57

Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026

vään toimintaan. Keskeinen ero aiempaan palveluasumiseen verrattuna on se, että yhteisöllisessä asumisessa asuminen ja palvelut on erotettu toisistaan. Asiakkaalla on oma vuokra-asunto, ja hänen tarvitsemansa palvelut järjestetään erikseen kotihoitona ja tukipalveluina. Henkilöstö ei ole yhteisöllisen asumisen yksiköissä jatkuvasti läsnä, toisin kuin ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Palveluihin voi sisältyä esimerkiksi kotihoitoa, ateriapalveluja, siivous- ja asiointiapua, turvapalveluja sekä yhteisöllistä toimintaa. Palvelut voivat olla hyvinvointialueen omaa tuotantoa, ostopalveluja tai palvelusetelillä järjestettyjä. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tavoitteena on lisätä vuosittain noin 50 paikkaa ikääntyneiden yhteisölliseen asumiseen. Valtaosa paikoista toteutetaan ostopalveluina, ja omaa palvelutuotantoa kehitetään erityisesti seuduille, joilla ostopalvelupaikkoja on niukasti tai ei ollenkaan.

Yhteisöllisen asumisen maksut muodostuvat useista toistuvista maksuista, jotka liittyvät eri palveluihin. Näitä voivat olla muun muassa asunnon vuokra, kotihoidon asiakasmaksu, ateriapalvelut, siivous, turvapalvelut, turva-auttajakäynnit sekä yhteisöllisyyttä tukeva sosiaalinen toiminta. Ostopalveluissa palveluntuottaja perii asiakkaalta vuokran ja asumiseen liittyvät kulut. Vuokra ilmoitetaan kuukausisummaa kohden ja sisältää lämmitys- ja kiinteistökulut. Mikäli sähkö ja vesi eivät sisälly vuokraan, voidaan niistä periä erikseen enintään 22 euroa kuukaudessa sähköstä ja 20 euroa kuukaudessa vedestä. Palveluntuottajan perimä vuokra ei saa ylittää Kelan eläkkeensaajan asumistuen enimmäisasumismenoja korotettuna 20 prosentilla, tai ARA-kohteissa ARA-lainsäädännön mukaisia rajoja.

Kotihoidon säännöllisestä ja jatkuvasta palvelusta voidaan periä kuukausimaksu, joka määräytyy palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheeseen perusteella. Maksua määriteltäessä huomioidaan asiakkaan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän puolison tulot. Vuonna 2026 valtakunnallisesti määritellyt maksukyvyyn alarajat ovat yksinasuvilla 699 euroa ja pariskunnilla 1 290 euroa kuukaudessa. Nämä toimivat säännöllisen kotihoidon valtakunnallisesti määriteltynä maksukyvyyn alarajoina, joita on tarkistettu yleisen elinkustannustason perusteella. Kotihoidon maksujen määräytymisen lähtökohtana on, että asiakkaalle jää aina kohtuullinen käyttövara elämiseen. Yhteisöllisen asumisessa ja säännöllisessä kotihoidossa asiakkaat maksavat kuukausimaksun lisäksi erilaisista lisäpalveluista, kuten tukipalveluista. Tämän seurauksena maksut koostuvat useasta eri osasta. Tukipalvelumaksut ovat myös yleensä merkittävä tekijä asiakkaan taloudellisessa kuormituksessa.

Lakisääteinen käyttövara on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulainsäädäntöön perustuva vähimmäismäärä, joka on jätettävä asiakkaan omaan käyttöön. Käyttövarasäädökset koskevat pitkäaikaista ympärivuorokautista palveluasumista, laitoshoidoa ja perhehoitoa. Käyttövara tarkoittaa

Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026
Elämäntarkkailautakunta	§ 51	27.05.2026

asiakkaalle laissa turvattua vähimmäissummaa, joka hänelle on jätävä käyttöön pakollisten asiakasmaksujen jälkeen. Kyseessä on lakisääteinen vähimmäistaso, joka ei ole harkinnanvarainen. Käyttövara on tarkoitettu henkilökohtaisiin menoihin, kuten vaatteisiin, lääkkeisiin, terveydenhuollon kuluihin, liikkumiseen ja harrastuksiin. Näissä palveluissa asiakkaalta voidaan periä enintään 85 prosenttia hänen kuukausituloistaan siten, että hänelle jää aina lain mukainen käyttövara. Käyttövara ei kata hoitoon, ruokaan, lääkkeisiin tai ylläpitoon liittyviä asioita, koska ne sisältyvät pitkäaikaisen hoidon maksun perusteella palveluun. Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palvelussa asiakasmaksu lasketaan nettotuloista, ja ennen maksun määrittämistä voidaan tehdä tiettyjä vähennyksiä, kuten: elatusapuvuorotteet, tietyt perhesuhteisiin liittyvät kustannukset, tuomioistuimen määräämät hyvitykset, asunnosta aiheutuvat menot (rajatusti ja määräajan), tulojen hankkimisesta aiheutuvat kulut (palkkatuloissa). Kun asiakasmaksu on laskettu näiden vähennysten jälkeen, tarkistetaan vielä, että jäljelle jää vähintään lakisääteinen käyttövara.

Yhteisöllinen asuminen perustuu sosiaalihuoltolain 21 b §: ään, jossa käyttövarasta ei ole erillistä säännöstä. Myöskään asiakasmaksulaissa ei ole määritelty käyttövaraa yhteisölliseen asumiseen. Mikäli asiakasmaksujen periminen vaarantaa asiakkaan toimeentulon, hyvinvointialueella on kuitenkin velvollisuus alentaa maksua tai jättää se perimättä.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan asiakasmaksulakia ei ole tällä hetkellä valmisteilla muutettavaksi käyttövaran osalta. Ministeriön näkemyksen mukaan käyttövaraa ei ole määritelty yhteisölliseen asumiseen, koska kyseessä ei ole yksi yhtenäinen asiakasmaksu, vaan useista erillisistä maksuista koostuva kokonaisuus.

Valtakunnallisessa asiakasohjauksen verkostossa on selvitetty yhteisöllisen asumisen käyttövarakäytäntöjä eri hyvinvointialueilla. Kyselyyn vastasi 15 aluetta, joiden mukaan yhteisöllisen asumisen kustannushaasteet tunnetaan laajalti, mutta käyttövaran käyttöönottoa ei yleisesti suunnitella. Keusoten hyvinvointialueella käyttövara on jo otettu käyttöön, jolloin asiakkaalle taataan vähintään 182 euroa kuukaudessa henkilökohtaista käyttörahaa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella käyttövara on suunniteltu vuoden 2026 alkuun. Vastaajat nostivat esiin huolia yhdenvertaisuudesta, sillä kotihoidon asiakkaille käyttövaraa ei ole määritelty, vaikka myös heillä on vastaavia kustannuksia kuin yhteisöllisen asumisen asukkailla.

Hyvinvointialueen tapa järjestää yhteisöllisen asumiseen kuuluvat palvelut vaikuttavat siihen, miten lakisääteisiä maksualennuksia tai niiden poistamista voidaan soveltaa asiakkaiden kokonaiskustannuksiin. Jos hyvinvointialue tuottaa tukipalvelut itse ja perii niistä maksuja, nämä voidaan ottaa huomioon maksualennushakemuksissa. Sen sijaan, jos

Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026

maksut määräytyvät markkinaehtoisesti, näihin palveluihin ei voi myöntää maksualennuksia.

Yhteisöllinen asuminen ei sellaisenaan sisällä yksittäistä palvelua, jolle voitaisiin määritellä käyttövara. Käytännössä käyttövara kohdistuisi ensisijaisesti kotihoidon maksuun, jota koskevaa käyttövaraa ei ole lainsäädännössä. Käyttövaran määrittely vain yhteisöllisessä asumisessa oleville kotihoidon asiakkaille herättäisi yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Yksittäistapauksissa asiakasmaksulain 11 §:n perusteella maksua voidaan alentaa tai jättää se perimättä, mikäli maksun periminen vaarantaa asiakkaan toimeentulon. Kanta Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen palveluista perittävien asiakasmaksujen alentamista koskevista hakemuksista valtaosa johtaa maksun alentamiseen vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Lisäksi osalle asiakkaista myönnetään hyvinvointialueen perimistä maksuista kokonaan maksuvapautus. Yhteisöllisen asumisen asiakkaista 8 prosenttia on saanut maksualennuksen tai -vapautuksen kotihoidon maksuihin.

Tässä vaiheessa käyttövaran käyttöönottoa ei esitetä. Kokonaisuutta seurataan aktiivisesti, ja asiaan palataan tarvittaessa, mikäli lainsäädäntö, valtakunnalliset ohjeet ja käytännön kokemukset antavat siihen aihetta.

Puheenjohtajan päätösesitys

1. Vanhusneuvosto merkitsee asiat tiedoksi.

2. Puheenjohtajisto valmistelee käydyn keskustelun perusteella lausuntoluonnoksen, jonka jälkeen lausunto lähetetään sähköpostilla jäsenille kommentoitavaksi määräajassa. Jäsenten kommentoinnin jälkeen puheenjohtajisto lähettää lausunnon eteenpäin.

Päätös

Vanhusneuvosto

1. päätti merkitä asian tiedoksi.
2. päätti että puheenjohtajiston valmisteleva lausuntoluonnos molempiin yhteisöllisen asumisen valtuustoaloitteisiin lähetetään kokouksen jälkeen jäsenille ja varajäsenille kommentoitavaksi määräajassa, jonka jälkeen puheenjohtajisto viimeistelee lausunnon kommenttien ja kokouksessa käydyn keskustelun perusteella. Viimeistelty lausunto lähetetään vielä jäsenille nähtäväksi ennen lausunnon eteenpäin lähettämistä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	60
Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026		

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 51
734/00.01.03.00/2025

Valmistelija ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen, puh 040 538 9357, jorma.haapanen(at)omahame.fi
kotihoidon tulosaluejohtaja Anne Hintsala, puh. 040 676 6249, anne.hintsalas(at)omahame.fi
asiantuntija Mari Nummela, puh. 040 330 6150
mari.nummela(at)omahame.fi

Selostus Sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen on suhteellisen uusi palvelumuoto, joka on ollut käytössä vasta muutaman vuoden ajan. Yhteisöllinen asuminen korvasi sosiaalihuoltolaissa aiemmin käytetyn käsitteen tavallinen palveluasuminen. Laki astui voimaan 1.1.2023, ja Kanta Hämeessä palvelu otettiin käyttöön sen perusteella 1.12.2023.

Nykyisen sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaan yhteisöllinen asuminen on hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa asukkaat asuvat omissa asunnoissaan, saavat yksilöllistä apua arkeensa ja voivat osallistua sosiaalista kanssakäymistä edistävään toimintaan. Keskeinen ero aiempaan palveluasumiseen verrattuna on se, että yhteisöllisessä asumisessa asuminen ja palvelut on erotettu toisistaan. Asiakkaalla on oma vuokra-asunto, ja hänen tarvitsemansa palvelut järjestetään erikseen kotihoitona ja tukipalveluina. Henkilöstö ei ole yhteisöllisen asumisen yksiköissä jatkuvasti läsnä, toisin kuin ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Palveluihin voi sisältyä esimerkiksi kotihoitoa, ateriapalveluja, siivous- ja asiointiapua, turvapalveluja sekä yhteisöllistä toimintaa. Palvelut voivat olla hyvinvointialueen omaa tuotantoa, ostopalveluja tai palvelusetelillä järjestettyjä. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tavoitteena on lisätä vuosittain noin 50 paikkaa ikääntyneiden yhteisölliseen asumiseen. Valtaosa paikoista toteutetaan ostopalveluina, ja omaa palvelutuotantoa kehitetään erityisesti seuduille, joilla ostopalvelupaikkoja on niukasti tai ei ollenkaan.

Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026

Yhteisöllisen asumisen maksut muodostuvat useista toistuvista maksuista, jotka liittyvät eri palveluihin. Näitä voivat olla muun muassa asunnon vuokra, kotihoidon asiakasmaksu, ateriapalvelut, siivous, turvapalvelut, turva-auttajakäynnit sekä yhteisöllisyyttä tukeva sosiaalinen toiminta. Ostopalveluissa palveluntuottaja perii asiakkaalta vuokran ja asumiseen liittyvät kulut. Vuokra ilmoitetaan kuukausisummaa kohden ja sisältää lämmitys- ja kiinteistökulut. Mikäli sähkö ja vesi eivät sisälly vuokraan, voidaan niistä periä erikseen enintään 22 euroa kuukaudessa sähköstä ja 20 euroa kuukaudessa vedestä. Palveluntuottajan perimä vuokra ei saa ylittää Kelan eläkkeensaajan asumistuen enimmäisasumismenoja korotettuna 20 prosentilla, tai ARA-kohteissa ARA-lainsäädännön mukaisia rajoja.

Kotihoidon säännöllisestä ja jatkuvasta palvelusta voidaan periä kuukausimaksu, joka määräytyy palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheeseen perusteella. Maksua määriteltäessä huomioidaan asiakkaan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän puolison tulot. Vuonna 2026 valtakunnallisesti määritellyt maksukyvyyn alarajat ovat yksinasuvilla 699 euroa ja pariskunnilla 1 290 euroa kuukaudessa. Nämä toimivat säännöllisen kotihoidon valtakunnallisesti määriteltynä maksukyvyyn alarajoina, joita on tarkistettu yleisen elinkustannustason perusteella. Kotihoidon maksujen määräytymisen lähtökohtana on, että asiakkaalle jää aina kohtuullinen käyttövara elämiseen. Yhteisöllisen asumisessa ja säännöllisessä kotihoidossa asiakkaat maksavat kuukausimaksun lisäksi erilaisista lisäpalveluista, kuten tukipalveluista. Tämän seurauksena maksut koostuvat useasta eri osasta. Tukipalvelumaksut ovat myös yleensä merkittävä tekijä asiakkaan taloudellisessa kuormituksessa.

Lakisääteinen käyttövara koskee pitkäaikaista ympärivuorokautista asumispalvelua, laitoshoidoa ja perhehoitoa. Näissä palveluissa asiakkaalle on turvattava lain mukainen vähimmäismäärä henkilökohtaiseen käyttöön. Käyttövara on tarkoitettu henkilökohtaisiin menoihin, kuten vaatteisiin, lääkkeisiin, terveydenhuollon kuluihin, liikkumiseen ja harrastuksiin. Näissä palveluissa asiakkaalta voidaan periä enintään 85 prosenttia hänen kuukausituloistaan siten, että hänelle jää aina lain mukainen käyttövara. Käyttövara ei kata hoitoon, ruokaan, lääkkeisiin tai ylläpitoon liittyviä asioita, koska ne sisältyvät pitkäaikaisen hoidon maksun perusteella palveluun. Pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa palvelussa asiakasmaksu lasketaan nettotuloista, ja ennen maksun määrittämistä voidaan tehdä tiettyjä vähennyksiä, kuten: elatusapuvuorotteet, tietyt perhesuhteisiin liittyvät kustannukset, tuomioistuimen määräämät hyvitykset, asunnosta aiheutuvat menot (rajatusti ja määrääjän), tulojen hankkimisesta aiheutuvat kulut (palkkatuloissa). Kun asiakasmaksu on laskettu näiden vähennysten jälkeen, tarkistetaan vielä, että jäljelle jää vähintään lakisääteinen käyttövara.

Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026

Yhteisöllinen asuminen perustuu sosiaalihuoltolain 21 b §: ään, jossa käyttövarasta ei ole erillistä säännöstä. Myöskään asiakasmaksulaissa ei ole määritelty käyttövaraa yhteisölliseen asumiseen. Mikäli asiakasmaksujen periminen vaarantaa asiakkaan toimeentulon, hyvinvointialueella on kuitenkin velvollisuus alentaa maksua tai jättää se perimättä.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan asiakasmaksulakia ei ole tällä hetkellä valmisteilla muutettavaksi käyttövaran osalta. Ministeriön näkemyksen mukaan käyttövaraa ei ole määritelty yhteisölliseen asumiseen, koska kyseessä ei ole yksi yhtenäinen asiakasmaksu, vaan useista erillisistä maksuista koostuva kokonaisuus.

Valtakunnallisessa asiakasohjauksen verkostossa on selvitetty yhteisöllisen asumisen käyttövarakäytäntöjä eri hyvinvointialueilla. Kyselyyn vastasi 15 aluetta, joiden mukaan yhteisöllisen asumisen kustannushaasteet tunnetaan laajalti, mutta käyttövaran käyttöönottoa ei yleisesti suunnitella. Keusoten hyvinvointialueella käyttövara on jo otettu käyttöön, jolloin asiakkaalle taataan vähintään 182 euroa kuukaudessa henkilökohtaista käyttörahaa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella käyttövara on suunniteltu vuoden 2026 alkuun. Vastaajat nostivat esiin huolia yhdenvertaisuudesta, sillä kotihoidon asiakkaille käyttövaraa ei ole määritelty, vaikka myös heillä on vastaavia kustannuksia kuin yhteisöllisen asumisen asukkailla.

Hyvinvointialueen tapa järjestää yhteisöllisen asumiseen kuuluvat palvelut vaikuttavat siihen, miten lakisääteisiä maksualennuksia tai niiden poistamista voidaan soveltaa asiakkaiden kokonaiskustannuksiin. Jos hyvinvointialue tuottaa tukipalvelut itse ja perii niistä maksuja, nämä voidaan ottaa huomioon maksualennushakemuksissa. Sen sijaan, jos maksut määräytyvät markkinaehtoisesti, näihin palveluihin ei voi myöntää maksualennuksia.

Yhteisöllinen asuminen ei sellaisenaan sisällä yksittäistä palvelua, jolle voitaisiin määritellä käyttövara. Käytännössä käyttövara kohdistuisi ensisijaisesti kotihoidon maksuun, jota koskevaa käyttövaraa ei ole lainsäädännössä. Käyttövaran määrittely vain yhteisöllisessä asumisessa oleville kotihoidon asiakkaille herättäisi yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Yksittäistapauksissa asiakasmaksulain 11 §:n perusteella maksua voidaan alentaa tai jättää se perimättä, mikäli maksun periminen vaarantaa asiakkaan toimeentulon. Kanta Hämeen hyvinvointialueella yhteisöllisen asumisen palveluista perittävien asiakasmaksujen alentamista koskevista hakemuksista valtaosa johtaa maksun alentamiseen vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Lisäksi osalle asiakkaista myönnetään hyvinvointialueen perimistä maksuista kokonaan

Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026

maksuvapautus. Yhteisöllisen asumisen asiakkaista n. 8 prosenttia on saanut maksualennuksen tai -vapautuksen kotihoidon maksuihin.

Asiassa on saatu Kanta-Hämeen hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannanotto (27.3.2026) (Liite 1). Vanhusneuvosto korostaa yhteisöllisen asumisen kehittämisen tärkeyttä sekä riittävän käyttövaran merkitystä ikääntyneiden elämänlaadulle ja taloudelliselle turvallisuudelle. Se tuo esiin myös huolia palvelun kustannusrakenteesta, yhdenvertaisuudesta sekä asiakkaiden tosiasiallisesta mahdollisuudesta selviytyä asumisen kokonaiskustannuksista. Vanhusneuvosto katsoo, että riittävä käyttövara tukee ikääntyneiden arjen toimivuutta, osallisuutta ja hyvinvointia ja puoltaa käyttövaran määrittämistä yhteisölliseen asumiseen. Ikäihmisten toimiala huomioi vanhusneuvoston näkemykset osana palvelun kehittämistä ja seurannan vahvistamista.

Ikäihmisten palvelujen toimialalla tunnistetaan käyttövaraan liittyvät haasteet sekä yhteisöllisen asumisen kustannusrakenteeseen liittyvät kehittämistarpeet. Asiakasmaksujen kokonaisvaikutusta asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen seurataan mm. asiakasmaksualennusten määrän, asiakaspalautteen sekä palveluun sijoittumisen esteiden näkökulmasta. Tässä vaiheessa erillisen käyttövaran käyttöönottoa ei kuitenkaan esitetä. Arvio perustuu nykyiseen lainsäädäntöön, valtakunnallisiin linjauksiin sekä siihen, että asiakkaiden toimeentuloa turvataan jo nykyisillä maksualennus- ja -vapautusmenettelyillä. Hyvinvointialue seuraa aktiivisesti palvelun kustannuskehitystä ja asiakkaiden taloudellista asemaa. Mikäli yhteisöllisen asumisen kulurakenne muodostuu sellaiseksi, että se heikentää asiakkaiden mahdollisuuksia hakeutua palveluun tai vaarantaa toimeentulon, asia tuodaan uudelleen päätöksentekoon. Lisäksi kehittämistyössä kiinnitetään huomiota siihen, että asiakkaat ja heidän läheisensä saavat riittävän selkeän ja ajantasaisen tiedon palvelun sisällöstä ja siihen liittyvistä maksuista ennen palveluun siirtymistä.

Liitteenä hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannanotto.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 13.4.§ kohta 4

Vs. toimialajohtajan/ ikäihmisten palvelut päättösesitys

Elämänkaarilautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	64
Aluevaltuusto	§ 96	28.10.2025		
Aluehallitus	§ 369	03.11.2025		
Vanhusneuvosto	§ 14	27.03.2026		
Elämänkaarilautakunta	§ 51	27.05.2026		

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Päätösesitys /aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Liitteet

Numero	Otsikko
9	Hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannanotto

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

65

Aluevaltuusto

§ 111

25.11.2025

Aluehallitus

§ 467

15.12.2025

Elämänkaarilautakunta

§ 52

27.05.2026

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien sosiaalisen akuuttinumeron selvittämistä omaksi palvelukseen hätänumeron 112 rinnalle

Aluevaltuusto 25.11.2025 § 111

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäntö 132 § 1-2 mom.

Selostus

Valtuuston kokouksessa 25.11.2025 on jätetty valtuustoaloite ”Sosiaalista akuuttinumeroa selvitettävä omaksi palvelukseen hätänumeron 112 rinnalle”.

Aloitteen on jättänyt Antti Ahonen ja sen ovat allekirjoittaneet Antti Ahonen, Päivi Kankaanmäki, Kalle Virtanen, Lotta Saarenmaa, Riku Bitter, Helena Lehkonen, Mika Walkamo, Veli-Antti Silpola, Sari Rautio, Jarkko Strähle, Jessica Sonko, Elise Oikari, Erja Hirviniemi, Hanna Aronen, Marko Mustiala, Salla Fagerström, Tuomas Koskinen, Ehab Abouessa ja Juha Isosuo.

Valtuustoaloite:

”Tällä hetkellä hyvinvointialueita veloitetaan ilmoittamaan nettisivuillaan sosiaalihuoltolain mukaisista kriisipalveluista alueellisen kriisipäivystyksen tiedot. Käytännön kokemus ja merkittävä kysyntä osoittavat, että palvelut eivät ole helposti saavutettavia: nettiin ei ole kaikilla eikä kaikissa oloissa pääsyä – varsinkaan kriistilanteessa. Digitaidottoman näkökulmasta tiedot ovat monesti vaikeasti saavutettavien polkujen takana, eikä yhteystietoja pysty joka tilanteessa nopeasti etsimään. Etenkin lapset, ikäihmiset ja syrjäytyneet ovat vaarassa jäädä ulos näistä palveluista.

Olisi tarpeellista, että valtakunnallisesti – lainsäädännön päivityksellä – sosiaalihuoltolain mukaisten kriisipalvelujen saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi palvelunumerosta 114 tai palvelunumerosta 505 (”SOS) saisi sosiaalipäivystykseen valtakunnallisesti yhteyden, puhelimitse tai tekstiviestillä ympäri vuorokauden. Uuden, sosiaalipäivystyksen palvelunumeron lanseeraamisella valtio tunnistaisi sosiaaliset kriisit sekä akuuttitilanteet yhtä merkittäviksi, kuin yleiseen turvallisuuteen ja fyysiseen terveyteen kohdistuvat hätätilanteet. Pahimmillaan sosiaalinen kriisi tai akuutti tilanne voi eskaloitua myös turvallisuutta ja fyysistä terveyttä uhkaavaksi hädäksi, jos apua ei saa riittävän nopeasti.

Aluevaltuusto	§ 111	25.11.2025
Aluehallitus	§ 467	15.12.2025
Elämänkaarilautakunta	§ 52	27.05.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella olisi ensi vaiheessa toimen syytä selvittää mahdollisuus alueelliseen, hyvinvointialuetasolla toteutettavaan – mahdollisesti useamman hyvinvointialueen yhteistyössä – yhteen, helposti muistettavaan ja saavutettavaan puhelinnumeroon sosiaalipäivystyksen osalta.

Kuka tahansa voi joutua yllättäen sosiaaliseen kriisitilanteeseen, jossa valtakunnallinen hätäkeskus (112-numero) ei ole velvollinen tarjoamaan apua, mutta tilanteen ratkaisemiseen tarvitaan akuutisti sosiaalihuollon apua järjestelyineen. Kriisitilanteissa yksilön toimintakapasiteetti voi alentua, vaikuttaen kykyyn järjestää itselle apua. Kaikilla ei ole omia verkostoja, joihin tukeutua. Jokaisella kansalaisella ei ole avun hakemiseen tarvittavia välineitä, kuten verkkoyhteyttä tai selaamiseen vaadittavaa laitetta, digitaalisia taitoja taikka fyysistä kykyä laitteiden käyttöön, eikä siten resursseja tai mahdollisuuksia käyttää digitaalisia palveluja. Hätäkeskus tai poliisi eivät aina pysty auttamaan sosiaalisia kriisejä kohdanneita ihmisiä. Siksi työssä tarvitaan sosiaalialan osaajia ja ammattilaisia. Avun tarjoamatta jättämisen ei tule olla vaihtoehto.

Helposti muistettavan sosiaalipäivystyksen numeron lanseeraamiselle ja käyttönotolle voisi yhdenvertaisuuden ja heikommassa asemassa olevien suojelun lisäämisen nimissä hakea myös hankerahoitusta (esim. ESR tai valtion hankerahoituksen instrumentit). Kanta-Hämeen hyvinvointialue voisi olla asiassa edelläkävijä.

Perusteluja numerovaihtoehtojen osalta:

- sosiaalipalvelulaki velvoittaa sosiaalisten kriisipalvelujen saatavuuteen kansalaisille 24/h.
- hätänumero 114 olisi saatavilla tähän käyttöön; olisi yhtä helppo näppäillä kuin 112 (2 on näppäinvalikossa 1 vieressä, 4 sen alla); olisi helposti muistettava myös lapsille sekä ikäihmisille; ja voitaisiin tehdä näppäinlukosta riippumatta helpoksi soittaa, sekä olisi samaa sarjaa kuin 112 ja 118
- vaihtoehtoisesti 505-numero = SOS, yhdistyy mielikuvana sosiaalityöhön; jos palvelu haluttaisiin eriyttää kokonaan hätänumerosta, tämä olisi yhtä helppokäyttöinen; myös tätä vaihtoehtoa koskisivat samat näppäinlukko-ohitus, tekstiviesti- ja ilmaisuusasetukset, kuin 114-numeroa.

Lanseerattavassa palvelunumerossa päivystäviltä vastaajilta tulisi löytyä yksinkertaiset palvelupolut ja tiedot esimerkiksi turvakodeista, ensi- ja yösuojista, päihdekriisipaikoista, rikosuhripäivystyksestä, seksuaalirikosten jälkihoidosta, sekä vammaisten, lasten ja ikäihmisten kriisipaikoista. Sosiaalihuollon palvelunumeron kautta voitaisiin tarvittaessa järjestää kiireellisesti ja turvallisesti siirtymät kriisipaikoille. Numeroon 114 (tai 505) tulisi liittää mahdollisuus tekstiviesteihin, jotta uhkaavan tilanteen kehittyessä soittamisesta ei tarvitse jäädä kiinni. Numero olisi yhtä lailla

Aluevaltuusto	§ 111	25.11.2025
Aluehallitus	§ 467	15.12.2025
Elämänkaarilautakunta	§ 52	27.05.2026

yhteydessä poliisin kanssa, kuin hätäkeskus – etenkin, jos kyseessä olisi uhkaavan tai jo alkaneeseen väkivaltaan liittyvä asia, seksuaalirikokseen liittyvä asia tai päihdeperheeseen liittyvä asia. Numeron palveluihin voitaisiin kytkeä ensihoidon palveluita, jalkautuva ja etsivä sosiaalityö, sekä esimerkiksi etsivä nuorisotyö, yhteistyössä kuntasektorin kanssa. Numeron kautta voitaisiin yhdistää puhelu paikalliselle päivystävälle viranomaiselle tai kolmannen sektorin toimijalle, joilla on tiedot paikallisista toimintamalleista.

Sosiaalipalvelujen saatavuuteen kriisitilanteissa liittyy merkittäviä riskejä, koska oikeanlaiset palvelut eivät ole aina helposti löydettävissä. Hyvinvointialueella on erilaisia palvelurakenteita. Oikeanlaisten, tarpeen mukaisten palvelujen etsiminen netistä voi olla haastavaa, etenkin kriisiytyneessä mielentilassa. Palveluihin hakeutuminen nettisivujen kautta tietoa hakemalla sisältää riskejä – kuten tietojen ajantasaisuus tai sivustojen huoltokatkot ja verkon häiriöt. Apua tarvitsevalla asukkaalla ei aina ole selvää käsitystä, millaiselle työntekijälle tai mihin tahoon yhteydenotto on asianmukaista. Syntyy paljon häiriökysyntää, kun asiaan tai asioihin ei saa selvyttä kerralla.

Suurella joukolla ihmisistä on haasteita digitaalisten palvelujen saavuttamisessa. Syitä voivat olla puutteelliset materiaaliset resurssit (älylaitteet ja puhelin- tai nettiliittymät, liittymän käyttösaldot) tai kapasiteetti (kyky käyttää digitaalisia laitteita johtuen iästä tai sairaudesta). Talvella puhelin voi myös jäätyä, jos apua tarvitseva joutuu olemaan ulkona kauan.

Hätänumeron 112 kautta sosiaalipalveluihin pääseminen tai oikenalaisen avun löytäminen ei ole itsestään selvää ja saavutettavuus voi olla kiinni päivystäjän taidoista, sosiaalialan kentän osaamisesta tai jopa auttamismotivaatiosta. Sosiaaliohjaus ei ole hätänumeron ensisijainen tehtävä. Hätänumeroon 112 syntyy myös tarpeetonta kuormitusta. Sosiaaliin kriisitilanteisiin kohdennettu oma akuuttinumero vähentäisi hätänumeron osalta häiriökysyntää sekä toisi asiakkaalle avun nopeammin ja paremmin tarpeita vastaavasti. Tämä vähentäisi kansallisen hätänumeron kuormitusta ja voisi pelastaa ihmishenkiä. Tämä voisi vähentää kuormitusta myös neuvoloiden, ensiavun, poliisin ja terveysasemien osalta.

Palvelunumero 114 (tai 505) madaltaisi kynnystä hakea apua sosiaaliin ongelmiin, jotka ovat osin myös rikoksia – esimerkiksi asunnottomuuteen, seksuaalirikoksiin sekä näiden ehkäisyyn ja jälkupuintiin, perheväkivaltaan tai uhkaaviin tilanteisiin sosiaalisissa kontakteissa, tai muuhun akuuttiin hätään. Maksuton palvelunumero lisäisi mahdollisuuksia hakea apua. Tekstiviestiyhteys mahdollistaisi avun hakemisen myös tilanteessa, jossa avun hakija ei turvallisuuttaan riskeeraamatta voi puhua puhelimesta, tai selata internetiä löytääkseen oikeanlaista apua. Palvelunumero 114 olisi helppo näppäillä, muistaa ja samaa sarjaa 112-numeron kanssa – vaihtoehtoisesti numerona 505, johon liittyisi muistisääntö ”SOS”.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

68

Aluevaltuusto

§ 111

25.11.2025

Aluehallitus

§ 467

15.12.2025

Elämänkaarilautakunta

§ 52

27.05.2026

Palvelunumeron käyttöön ottamisesta mahdollisimman laajalti voisi olla merkittävää kansallista hyötyä. Ensivaiheessa Kanta-Hämeen hyvinvointialue, sekä mahdollisesti muut hyvinvointialueet – esimerkiksi saman YTA-alueen alueet – voisivat pilotin kautta auttaa valtakunnallisten palvelupolkujen selkiytymistä sekä kriisipaikkojen tarpeen hahmottumista. Pilottiin olisi tarpeen liittää yhteydenottojen tilastollista seuranta sekä sen seuranta, miten häiriökysyntä vähenisi muista palveluista.

Me allekirjoittaneet esitämme, että:

Kanta-Hämeen hyvinvointialue selvittää helposti muistettavan, aloitetekstissä kuvatun sosiaalipäivystyksen palvelunumeron käyttöönottoa – esimerkiksi pilottina – sekä mahdollista hankerahoitusta ja hyvinvointialueiden tai muiden toimijoiden yhteistyötä kokonaisuuteen liittyen.”

Puheenjohtajan päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 15.12.2025 § 467

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska@omahame.fi

Selostus

Valtuuston kokouksessa 25.11.2025 on jätetty valtuustoaloite ”Sosiaalista akuuttinumeroa selvitettävä omaksi palvelukseen hätänumeron 112 rinnalle”.
(JS)

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 §

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

69

Aluevaltuusto

§ 111

25.11.2025

Aluehallitus

§ 467

15.12.2025

Elämänkaarilautakunta

§ 52

27.05.2026

Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Tarja Filatov palasi kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Kylli Kylliäinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 52
734/00.01.03.00/2025

Valmistelija

toimialajohtaja Marika Paasikoski-Junninen, puh. 040 774 6626
marika.paasikoski-junninen(at)omahame.fi

Selostus

Vastaus aloitteeseen:

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella toimii sosiaali- ja kriisipäivystyksen yksikkö, josta on saatavilla sosiaalihuoltolain mukaisia kiireellisiä palveluita ympäri vuorokauden ajan. Sosiaali- ja kriisipäivystys on ensivasteyksikkö. Sosiaalisissa hätätilanteissa ja nimenomaan todellisen hädän keskellä ihmiset ovat yhteydessä hätäkeskusnumeroon 112. Hätäkeskuksen työntekijä arvioi tilanteen kiireellisyyttä ja välittää tehtävän sosiaali- ja kriisipäivystykselle kuten muillekin ensivasteyksiköille hätätilanteen sattuessa.

Sosiaali- ja kriisipäivystystyöskentelyn näkökulmasta hätäkeskuksen osaaminen ohjaa hädässä olevan henkilön tarvetta joko sosiaali- tai terveyspalveluihin. Hätäkeskukseen soittava henkilö ei useinkaan osaa itse kertoa, vaatiiko hänen tilanteensa sosiaali- vai terveydenhuollon palveluita,

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	70
Aluevaltuusto	§ 111	25.11.2025		
Aluehallitus	§ 467	15.12.2025		
Elämänkaarilautakunta	§ 52	27.05.2026		

tai kenties molempia. Toiminnan kannalta on ensisijaisen tärkeää, että tämän arvion tekee ammattilainen. Häätäkeskuksessa kehitetään parhaillaan sosiaalihuollon tehtäväkäsittelyohjetta, joka antaa hätäkeskuspäivystäjälle ajankohtaista tietoa ja koulutusta sosiaalihuollon asioista. Mainittakoon, että sosiaalihuollon päivystys – viitekehystenä on hankalammin ymmärrettävä kuin terveydenhuollon päivystys.

Kanta-Hämeen sosiaali- ja kriisipäivystykseen on lisäksi olemassa myös suora asiakasnumero, johon asiakas voi tarvittaessa soittaa ja saa tarvitsemaansa ohjausta/apua tilanteessaan. Asiakaslinjan vasteaika tammikuun osalta on ollut 12 sekuntia/puhelu. Asiakaslinjan ruuhkauduttua asiakas ohjautuu soittamaan hätäkeskusnumeroon.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen osalta on kehitetty tiedottamista saatavuuden näkökulmasta yhteistyössä muiden kiireellisten palveluiden kanssa. Sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteystiedot löytyvät samasta osoitteista/linkeistä kuin hyvinvointialueen muut kiireellisiä palveluita tarjoavat yksiköt.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä on olemassa olevat toimivat rakenteet yhteistyön- sekä palveluiden järjestämiseksi valtuustoaloitteessa esille nostettujen sosiaalisten kriisitilanteiden osalta.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen näkökulmasta apua tarvitsevalle henkilölle ei tulisi lisätä valittavissa olevia puhelinnumeroita, vaan kehittämissuunta tulisi olla enemmänkin puhelinnumeroiden yhdistämisen suuntainen. Useimmissa tilanteissa palveluntarve on yhteinen sosiaali- ja terveydenhuollon osalta ja puhelinnumeroiden eriyttäminen hankaloittaisi tilanteissa tarvittavaa kokonaisuuden hahmottamista.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäätö 13.4 § kohta 4

Toimialajohtajan/ perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut päättöesitys

Elämänkaarilautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.
2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

71

Aluevaltuusto

§ 111

25.11.2025

Aluehallitus

§ 467

15.12.2025

Elämänkaarilautakunta

§ 52

27.05.2026

Täytäntöönpano

Päätösesitys / aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

72

Elämänkaarilautakunta

§ 53

27.05.2026

Hyvinvointialueen jäsenen ja palvelukäyttäjän aloitteet vuosina 2023–2025 perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen sekä ikäihmisten palvelujen toimialoilla

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 53
3885/00.01.03.00/2026

Valmistelija

hallintopäällikkö Anu Kurkinen-Supperi, puh. 050 454 9350
anu.kurkinen-supperi(at)omahame.fi

Selostus

Hyvinvointialueen jäsenen ja palvelunkäyttäjän aloiteoikeudesta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 30 §:ssä.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön 161–163 §:ssä on säännökset hyvinvointialueen jäsenen ja palvelun käyttäjän oikeudesta tehdä aloitteita ja aloitteen käsittelyprosessista hyvinvointialueella. Hyvinvointialueen jäsenellä on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloitteen käsittelee se hyvinvointialueen viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimitelin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimitelille tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Aluehallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä aluevaltuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Aluevaltuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimitelimen kuin aluevaltuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimitelille niiden päättämällä tavalla. Toimitelin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

Vuosien 2023 – 2025 aikana perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen sekä ikäihmisten palveluiden toimialoille on tullut 2 hyvinvointialuealoitetta seuraavasti:

Perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimiala

Aloite vammaisten kuljetuspalvelujen omavastuuosuudesta (25.1.2025), aloitteen tekijän vastaus annettuun vastaukseen (22.5.2025): Kanta-Hämeen hyvinvointialueen vastaukset aloitteeseen kuljetuspalvelun omavastuuosuudesta (11.3.2025, 21.5.2025).

Ikäihmisten palveluiden toimiala

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

73

Elämänkaarilautakunta

§ 53

27.05.2026

Aloite turvapuhelimen/rannekkeen maksujen yhtenäistämistä (3.12.2024): Kanta-Hämeen hyvinvointialueen vastaus aloitteeseen turvapuhelinrannekkeen maksujen yhtenäistäminen (1.4.2025).

Aloitteet ja niihin annetut vastaukset on tallennettu elämänkaarilautakunnalle oheismateriaalina Cloud Meetingiin.

Jatkossa elämänkaarilautakunnalle tuodaan vuosittain tiedoksi sen toimialalla tehdyt hyvinvointialueen jäsenten ja palvelun käyttäjien aloitteet ja aloitteisiin annetut vastaukset.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäntö 162.3 §

Toimialajohtajan/ perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut päättösesitys

Elämänkaarilautakunta

1. merkitsee tiedoksi sen toimialoilla jätetyt aloitteet ja niihin annetut vastaukset vuosina 2023–2025.
2. hyväksyy aloitteisiin annetut vastaukset ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi.
3. päättää, että sen toimialoille kuuluvat aloitteet tuodaan jatkossa elämänkaarilautakunnalle tiedoksi kerran vuodessa.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Päätösote / aluehallitus, sosiaali- ja perhepalvelujen toimialan johtoryhmä, asumisen ja kotiin vietävien palvelujen toimialan johtoryhmä, hallintojohtaja Katja Tommiska, hallintopäällikkö Anu Kurkinen-Supperi

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue Pöytäkirja 5/2026 74
Elämänkaarilautakunta § 54 27.05.2026

Perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluiden toimialajohtajan ajankohtaiskatsaus

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 54
6953/00.01.02.00/2026

Valmistelija	toimialajohtaja Marika Paasikoski-Junninen, puh. 040 774 6626 marika.paasikoski-junninen(at)omahame.fi
Selostus	Perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen toimialajohtaja Marika Paasikoski Junninen esittelee perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen toimialan ajankohtaisia asioita.
Toimialajohtajan/ perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut päättösesitys	Elämänkaarilautakunta merkitsee tiedoksi perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen toimialajohtajan ajankohtaiskatsauksen.
Päätös	Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.
Täytäntöönpano	-
Muutoksenhaku	Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

75

Elämänkaarilautakunta

§ 55

27.05.2026

Ikäihmisten palveluiden toimialajohtajan ajankohtaiskatsaus

Elämänkaarilautakunta 27.05.2026 § 55
6954/00.01.02.00/2026

Valmistelija

vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen, puh. 040 538 9357
jorma.haapanen(at)omahame.fi

Selostus

Ikäihmisten palveluiden vs. toimialajohtaja Jorma Haapanen esittelee
ikäihmisten palveluiden toimialan ajankohtaisia asioita.

Vs. toimialajohtajan/ ikäihmisten palvelut päättösesitys

Elämänkaarilautakunta merkitsee tiedoksi ikäihmisten palvelujen
toimialajohtajan ajankohtaiskatsauksen.

Päätös

Elämänkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

-

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue		Pöytäkirja	5/2026	76
Elämäkaarilautakunta	§ 56	27.05.2026		

Tiedoksi merkittävät asiat

Elämäkaarilautakunta 27.05.2026 § 56

Valmistelija hallintopäällikkö Anu Kurkinen-Supperi, puh. 050 454 9350, anu.kurkinen-supperi(at)omahame.fi

1. Elämäkaarilautakunnalle tiedoksi vaikuttamistoimielinten pöytäkirjat
 - vammaisneuvoston 20.4.2026 kokouksen pöytäkirja
 - vanhusneuvoston 6.5.2026 kokouksen pöytäkirja

Pöytäkirjat ovat katsottavissa hyvinvointialueen verkkosivuilla osoitteessa: [Toimielimet | Dynasty tietopalvelu : Kanta-Hämeen hyvinvointialue](#)

2. Merkittävien hankintojen hankintaprosessin kehittäminen (substanssitoimialat), aluehallitus 20.4.2026 § 159 pöytäkirjan ote oheisena

Toimialajohtajan/ perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut päättösesitys

Elämäkaarilautakunta päättää merkitä yllä mainitut asiat tiedoksi.

Päätös

Elämäkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

-

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Pöytäkirja

5/2026

77

Elämäkaarilautakunta § 57

27.05.2026

Muut asiat

Elämäkaarilautakunta 27.05.2026 § 57

Muut mahdolliset asiat.

**Toimialajohtajan/
perhe-, sosiaali- ja
vammaispalvelut
päättöesitys**

Elämäkaarilautakunta päättää merkitä muut asiat tiedoksi.

Päätös

Muita tiedoksi merkittäviä asioita ei ollut.

Täytäntöönpano

-

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 41, § 42, § 43, § 44, § 45, § 46, § 47, § 48, § 49, § 50, § 51, § 52, § 53, § 54, § 55, § 56, § 57

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta (Laki hyvinvointialueesta 141 §).